

PORTFÓLIÓ

Faludyné Kiss Szilvia

2024.

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus**

Drámapedagógia szakirányú továbbképzési szak

PORTFÓLIÓ

**„DRÁMAGARDRÓB”,
azaz szakmai fejlődésem a Drámapedagógia képzés során**

Belső konzulens:	Farkas Beáta művésztanár
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Neveléstudományi Intézet Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék
Készítette:	Faludyné Kiss Szilvia

**MATE Kaposvári Campus
2024.**

TARTALOM

1. A PORTFÓLIÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI HÁTTERE	1
1.1. SZAKMAI ÉLETÚT RÖVID BEMUTATÁSA.....	1
1.1.1. BEVEZETÉS.....	1
1.1.2. ÚT A PEDAGÓGIAI MUNKÁHOZ	1
1.1.3. PÁLYÁM ELEJÉN	1
1.1.4. NEM ADOM FEL.....	2
1.1.5. MINDEN NAP EGY ÚJ LEHETŐSÉG	2
1.1.6. PEDAGÓGIAI MUNKÁM TERÜLETEI	4
1.2. A SZAKMAI ÉS SZEMÉLYES INDÍTÉKOK, ELVÁRÁSOK A KÉPZÉssel KAPCSOLATBAN	6
1.2.1. SZAKMAI ÉS SZEMÉLYES INDÍTÉKOK	6
1.2.2. ELVÁRÁSOK A KÉPZÉssel KAPCSOLATBAN	6
1.3. ÖNÉRTÉKELES	7
1.3.1. KIEMELKEDŐ TERÜLETEK	8
1.3.2. FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK.....	8
1.4. SZEMÉLYES CÉLOK, FELADATOK A KÉPZÉS SORÁN	9
2. A SZAKMAI FEJLDÉST ELŐSEGÍTŐ TANULÁSI EREDMÉNYEK.....	11
2.1. A SZAKMAI FEJLDÉST TÁMOGATÓ DOKUMENTUMOK REFLEKTÍV BEMUTATÁSA.....	11
2.1.1. JÁTÉKGYŰJTEMÉNY – A DRÁMAPEDAGÓGIA ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA	11
2.1.2. A BARÁTSÁG OLYAN, MINT A MÉRLEGHINTA (FOGLALKOZÁSTERV) – DRÁMAJÁTÉK VEZETÉS, DRÁMAÓRA VEZETÉS	13
2.1.3. BABAHÁZ – JÁTÉKPEDAGÓGIA	16
2.1.4. LÁZÁR ERVIN: ZSIGAFÖSTŐ FEST – BÁBJÁTÉKOK.....	17
2.1.5. ÉSZ ÉS SZÍV, ÖRMÉNY NÉPMESE – MESEDDRAMATIZÁLÁS	19
2.1.6. A DÖNTÉS CÍMŰ ELŐADÁS ELEMZÉSE – FILM- ÉS ELŐADÁSELEMZÉS	21
2.1.7. AZ ÓKORI RÓMAI SZÍNHÁZ KIALAKULÁSA – SZÍNHÁZ ÉS DRÁMATÖRTÉNET ..	23
2.1.8. SZÍNHÁZI NEVELÉS A KOLIBRI GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI SZÍNHÁZBAN – A DRÁMA HATÁSRENDSZERE, SZÍNHÁZI NEVELÉS.....	24
3. TOVÁBBI TANULÁSI ÉS FEJLDÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA	26
3.1. A KÉPZÉSEN TANULTAK BEÉPÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A SAJÁT MUNKÁBA	26
3.2. AZ ELMÉLETI ISMERETEK ÉS A GYAKORLATI TAPASZTALATOK ÖSSZEVETÉSE, REFLEKTÁLÁS	27
3.3. TOVÁBBI SZAKMAI TERVEK.....	28
4. FELHASZNÁLT IRODALOM	29
5. MELLÉKLETEK.....	32

1. A PORTFÓLIÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZAKMAI HÁT- TERE

1.1.SZAKMAI ÉLETÚT RÖVID BEMUTATÁSA

1.1.1. BEVEZETÉS

30 éves pedagógiai tevékenységem, szakmai fejlődésem egy intézményen belül, ugyanabban a környezetben bontakozott ki, amelyben a személyi változások, az intézményi környezet változása mindvégig befolyásolta szakmai tevékenységemet, az ahhoz kapcsolódó döntéseimet. A hely állandóságával szemben a személyi, tárgyi feltételek folyamatosan átalakultak. A változások alkalmazkodásra kényszerítettek.

1.1.2. ÚT A PEDAGÓGIAI MUNKÁHOZ

Az intézményhez, amelyben főiskolai tanulmányom befejezése óta dolgozom különleges kötődésem van. 1986-ban fejeztem be általános iskolai tanulmányaimat, a Taszári Általános Iskolában. Pályaválasztásomat nagyban befolyásolta, hogy diákként is szerettem fiatalabb társaimmal együtt lenni, programokat szervezni. Tevékeny tagja voltam az iskola akkori úttörő mozgalmának. Örsvezetőként, majd a Csapat Úttörő Tanács diákvezetőjeként tevékenykedtem. Az iskolai közösség működésében mindig részt vettem. Ezek az élmények, tapasztalatok a mai napig meghatározzák nevelő-oktató munkámat, iskolai tevékenységemet.

Középiskolai tanulmányaimat a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Óvónőképző Szakközép Iskolában végeztem, majd osztályfőnököm javaslatára nem óvónői, hanem tanító szakon folytattam Kaposváron, a Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskolán közművelődés műveltségterületen. Meglátása szerint az idősebb gyermekekkel való foglalkozás közelebb áll a személyiségemhez. Örülök, hogy megfogadtam akkori tanácsát. 1993-ban szereztem első, tanítói diplomát.

1.1.3. PÁLYÁM ELEJÉN

1993 augusztusában állást kaptam egykori iskolámban, ahol iskolaotthonos rendszerben a matematika, illetve a készségtárgyakat taníthattam. Kezdő pedagógusként osztályfőnök is lettem. A volt első osztályos tanító nénimmel kerültem párba, aki mindennapi munkámat folyamatosan felügyelte, segítette. Gyermek szeretete, szakmai tapasztalata, tudása nagy segítség volt pályakezdésemben. Ez szakmai biztonságot, és nagyfokú motivációt is adott számomra. A vele töltött

két év rendkívül meghatározó volt későbbi pedagógiai munkámban, pedagógusokkal, tanulókkal, szülőkkel való kapcsolataim alakulásában.

Négy évig osztálytanítóként tanítottam, majd szülési szabadságra mentem első gyermekemmel. Három év kihagyás után újra munkába álltam, napközis nevelőként. Másfél évig dolgoztam ebben a munkakörben. Akkor visszalépésként éltem meg. Ma már tudom, hogy a napközis nevelő munkája ugyanúgy nélkülözhetetlen, mint a délelőtti tanító pedagógusé. Megtapasztaltam, hogy az ismeretanyag rögzítése, begyakorlása nélkül nem képes a gyermek megfelelő fejlődésre. A tanulók önálló tanulási tevékenységének segítése, kialakítása, a rendelkezésre álló idő, illetve annak gazdaságos felhasználására szoktatás ugyanolyan felkészülést, tervezést igényelt, mint a délelőtti tanórákra történő felkészülés.

1.1.4. NEM ADOM FEL...

2001 decemberében újra szülési szabadságra mentem második gyermekemmel. Két tanév kihagyása után 2004-ben munkába álltam szintén napközis nevelőként. Az osztály összetétele magatartási szempontból és tanulási képességeiben is „problémás” volt. Nagyon nehezen tudtam rendet tartani, nehézséget jelentett a tanulók figyelmének, tanulási motivációjának szinten tartása. Nehezen lehetett együttműködésre, kitartó, folyamatos munkavégzésre bírni őket. A kialakult helyzet rendkívül zavart, mert előtte nem voltak ilyen jellegű gondjaim. Úgy éreztem, megakadtam munkámban. Jelentkeztem a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos tanárképzésre, melyet a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Karán végeztem el. Az itteni tanulmányaim és a gyakorlat során nagyon sok hasznos pedagógiai, módszertani, didaktikai ismerettel, és az egyéni bánásmód módszerével bővíthettem tudásomat, amelyet be tudtam építeni munkámba. A képzés befejezése után a tanórai tevékenységemet kiegészítette a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése.

1.1.5. MINDEN NAP EGY ÚJ LEHETŐSÉG

2005-től több év kihagyás után újra osztálytanítóként végezhettem munkámat. Nagyon jó összetételű tanulócsoportot oktathattam. Velük a tanórai és tanórán kívüli iskolai életben is teljesen kibontakoztathattam pedagógiai tevékenységemet.

2008-2009-es tanévben elvégeztem a tanulásirányítás mesterfokon képzést, és ezzel átkerültem az általános iskola felső tagozatának munkaközösségébe. Ötödik-hatodik évfolyamon a nem-szakrendszerű oktatás keretein belül számolási készség, olvasási, szövegértési fejlesztést, il-

letve továbbra is az SNI tanulók felzárkóztatását végeztem. A nemszakrendszerű oktatás megszüntetése után teljes óraszámban átvettem az iskolánkba járó BTMN és az SNI tanulók fejlesztését. Munkám hatékony ellátása érdekében gyakran részt vettem a Bárczi Gusztáv Módszertani Központ által szervezett szakmai napokon, továbbképzéseken.

2012-es tanévben megbízást kaptam az igazgatóhelyettesi munkakör betöltésére. Kezdetben furcsa volt ebben tevékenykedni. Más fajta szemléletmódot kívánt, intézményi szintű gondolkodást igényelt. Mindennapi munkámban nagy hangsúlyt fektettem a kiegyensúlyozott kapcsolatrendszer és kommunikáció kialakítására pedagógusokkal, tanulókkal, szülőkkel, az iskola minden dolgozójával. Ahhoz, hogy munkámat minél magasabb szakmaisággal végezhessem 2013 őszén jelentkeztem a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga szakirányú képzésére.

Napi munkám során aktívan részt vettem az iskolai élet megszervezésében, koordinálásában. A szakmai munka irányításában, az ehhez szükséges dokumentációk elkészítésében, pályázatok adta lehetőségek kihasználásában. Folyamatosan figyeltem a törvényi szabályozásokat, változásokat, amelyek megalapozzák az iskola működését. Állandó és folyamatos kapcsolattartásom volt az iskola munkaközösségeinek vezetőivel, akikkel közösen szerveztük az oktató-nevelő munka tevékenységeit.

2016 tavaszán jelentkeztem a Pedagógus II. fokozat elérését megcélzó minősítő eljárásra, melyet 2017 tavaszán sikeresen teljesítettem.

A 2017-ben az Oktatási Hivatal felkérésére vettem részt az EFOP 3.1.5 KIR adattisztítási alprojektben, amelyben szakértői tevékenységet végeztem. Az itt szerzett tapasztalataimat be tudtam építeni vezetői tevékenységembe.

2017 tavaszán pályázatot nyújtottam be intézményvezetői munkakör betöltésére. A pályázatom ekkor elutasításra került. Következő évben újra pályáztam, mert úgy éreztem, hogy eddigi pedagógiai tapasztalatom és munkám alapján képes vagyok a jelenlegi oktatásirányítási rendszerben az iskola helyzetének áttekintésére, elemzésére, az iskola jövőjét befolyásoló tervek kialakítására, megvalósítására. Ebben pedagógus társaim támogattak.

Ezúttal megkaptam az öt évre szóló kinevezést. Sok időt töltök az intézményben, igyekszem az iskolát érintő kérdésekben megfelelően tájékozódni, dönteni. Fontosnak tartom a vezetők, a nevelőtestület, az alkalmazotti közösség munkájának összhangját. Igyekszem saját vezetői tevékenységemet megfelelő kritikai szemlélettel kezelni, mely kapcsán lehetőségem nyílik meglatni a problémákat, lehetőségeket, melyek az iskola fejlődéséhez elengedhetetlenek.

1.1.6. PEDAGÓGIAI MUNKÁM TERÜLETEI

Szaktárgyi tudásomat igyekszem folyamatosan az aktuális munkakörömhöz igazítva tovább fejleszteni. Ennek érdekében rendszeresen vettem és veszek részt különböző továbbképzéseken, konferenciákon.

2018 szeptemberétől az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projekt mikrocsoportjának tagjaként tevékenykedem. Feladatunk az iskola lemorzsolódási arányának csökkentése, az intézményi fejlesztésiterv megvalósítása a nevelőtestület, a szülők, a tanulók és partnerek bevonásával.

2018 tavaszán jelentkeztem a Mesterpedagógus besorolási fokozat elérését célzó minősítési eljárásra. Mesterprogramomat a vezetői pályázatomban megfogalmazott tevékenységekre alapozva készítettem el.

Szakmai munkámban egyre nagyobb hangsúlyt fektettem a tehetséges tanulók azonosítására, fejlesztésére. Ehhez kapcsolódóan 2019 őszén a MATEHETSZ szervezésében tutori képzésen vettem részt, amelyet követően 5 tehetséges diák támogatását végeztem.

Nagy hangsúlyt fektetek vezetői kompetenciáim fejlesztésére, ezért a 2023 szeptemberétől a Kaposvári MATE Drámapedagógia szakirányú képzésével párhuzamosan végzem a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem Tanügyigazgatási szakértői szakirányú képzését is. A képzés során az iskola tanügyi irányításában sok segítséget kapok. Szakmai fejlődésem érdekében folyamatosan tájékozódok az iskola vezetésével összefüggő szakirodalomban is.

A Kaposvári POK felkérésére szaktanácsadói képzésen vettem részt az Oktatási Hivatal szervezésben, így 2024 januárjától tanító tantárgygondozói területen nyújtok szakmai segítséget pedagógus társaimnak.

Szakmai fejlődésemben nagy szerepe van az iskolai segítő légkörnek is. Terveimet a nevelőtestület támogató és cselekvő részvétele nélkül nem tudnám megvalósítani. A személyes tapasztalatok, élmények, az óralátogatások, a munkaértekezletek megbeszélései, a szülői, a szakmai partnerek visszajelzései is nagymértékben hozzájárultak fejlődésemhez. Mindezeket szem előtt tartva próbálom intézményi és egyéni szinten is nevelési-oktatási stratégiáimat megtartani és tervezni.

A nevelő-oktatómunkám során hangsúlyos azon pedagógiai kérdések és jelenségek feltárása, amelyek beavatkozást, módosítást, fejlesztést igényelnek a hatékony munka érdekében. Az intézményi tevékenységek eredményeinek értékelésében, elemzésében aktívan részt veszek. Egyik kiemelt terület az óvoda-iskola közötti átmenet problémáinak leküzdése, könnyítése. Ennek kapcsán szoros együttműködésben az alsós munkaközösség pedagógusaival, a beiskolázási

körzethez tartozó óvodák vezetőivel az „Ovis-suli” program keretében valósítjuk meg az óvodából iskolánkba érkező gyermekek átmeneti gondjait.

Az elmúlt öt év vezetői tevékenységem ideje alatt számos új tevékenység bevezetését valósítottuk meg az iskolában. Az egyik, amely kiemelkedő jelentőségű iskolánk nevelő-oktató munkája és egyéni arculata szempontjából, az iskola névválasztása. 2020-ban kezdeményezésemre a nevelőtestület, a szülői és tanulói közösség, valamint a fenntartó és helyi önkormányzat támogatásával Fésűs Éva Kossuth-díjas író nő nevét vette fel intézményünk.

Kiemelt feladatombnak tartom a szakmai munka mellett a közösségformálást. Az elmúlt 30 éves pedagógiai munkámban mindig nagy hangsúlyt fektettem a tanórán kívüli tevékenységek szervezésére. Lehetőséget kell biztosítani tanulóink számára, hogy megtalálják azokat a képességeket, amiben sikerélményük van, és ez által személyiségük egészségesen tud fejlődni.

Hat éven keresztül vezettem az iskola Dráma és színjátszó csoportját. A foglalkozásokon résztvevő tanulókkal egyre többet szerepelhetünk iskolai megemlékező műsorokon, és iskolán kívüli rendezvényeken is. Készítettünk interaktív meseelőadást, amelyet a helyi óvodásoknak és alsó tagozatos diákjainknak adtak elő a csoport tagjai. Rövid megszakítás után újra szerveztem a csoportot.

Az iskolai rendezvények szervezése mellett igyekszem a pályázati lehetőségeket felkutatni. Intézményünkben már nyolc éve rendszeresen veszek részt a különböző Erzsébet-táborok szervezésében és lebonyolításában. Fontosnak tartom, hogy tanulóinknak lehetőséget biztosítsunk, és megtanítsuk a szabadidő tartalmas eltöltésére.

A pályázati lehetőségeknek köszönhetően iskolánk infrastruktúrájának fejlesztését is meg tudtuk valósítani, pl. interaktív tábla, udvari játékok beszerzése épület helyiségeinek felújítása. Ezzel biztosítjuk a digitális eszközök, és a korszerű oktatási módszerek alkalmazásának feltételeit, a gyermekbarát iskolai környezetet.

Eddigi szakmai munkámat többnyire saját intézményemben végeztem. Az elmúlt harminc évben dolgoztam az általános iskola minden munkakörében. Ezáltal átlátom az iskola nevelő-oktató munkájának kiindulópontjait, céljait, követelményrendszerét. Szakmai fejlődésemhez, oktató-nevelő munkámhoz mindig támogatást kaptam a nevelőtestülettől, és a fenntartótól is. Ezáltal folyamatosan lehetőségem nyílt a szaktárgyi, tantervi tudásom folyamatos fejlesztésére, megújítására. Nagy hangsúlyt fektettem az iskola működésében a hagyományok megtartására, ezzel párhuzamosan a tevékenységek értékelése alapján új tartalmak bevezetésére. Képes vagyok az oktató-nevelő munka tervezése során együttműködni a kollégáimmal, a tanulókkal és a szülőkkel.

A változásokhoz jól alkalmazkodom. Ennek érdekében törekszem a folyamatos megújulásra, hogy az iskolában betöltött munkaköröket minél pontosabban, magas szakmai színvonalon, hitelesen végezhessem és tudásomat, tapasztalataimat közvetíthessem a nevelőtestület és a környezetem felé.

1.2. A SZAKMAI ÉS SZEMÉLYES INDÍTÉKOK, ELVÁRÁSOK A KÉPZÉssel KAPCSOLATBAN

1.2.1. SZAKMAI ÉS SZEMÉLYES INDÍTÉKOK

2023 szeptemberében kezdtem meg 31. tanítási évemet pedagógusként a Taszári Fésűs Éva Általános Iskolában. Az intézményben eltöltött évek során az iskola működésének szinte minden területén szereztem gyakorlati tapasztalatot. Ahogy visszaemlékszem pályám elejére, azzal szembesültem, hogy mennyi minden megváltozott körülöttem. A technikai és társadalmi környezet, az oktatás, a szülők, a tanulók, az elvárások, és még sorolhatnám. A változások alkalmazkodásra, rugalmasságra, megújulásra kényszerítenek. A drámapedagógia eszközeivel, szemléletével való mélyebb megismerkedés egyrészt személyes, másrészt pedig intézményi szintű, szakmai indíttatásból ered.

Saját munkám során azt tapasztalom, hogy tanulóink egyre jobban különböznek egymástól családi és szociális háttérükben, értelmi képességeikben, érzelmi intelligenciájukban, motivációjukban, amely kihat a tanulás eredményességére, az iskolai és társas viselkedésre. Ezért úgy gondolom, hogy a drámapedagógia, mint módszer, mint szemlélet alkalmas ennek a problémának az enyhítésére, amely a játékos cselekvésen keresztül hat a gyermek személyiségének fejlődésére. A játék, a játékos tevékenység mindig fontos szerepet játszott nevelő-oktató munkámban. A drámapedagógia módszerével a tavalyi tanévben egy képzés keretében kezdtem komolyabban megismerkedni és azóta is folyamatosan próbálom beépíteni a Dráma és színjáték tanítási órákba. Hiszem, hogy a módszer alkalmazásával jobban megismerem tanítványaimat, hozzájárulhatok személyiségük fejlődéséhez, tanulási eredményeik javulásához.

1.2.2. ELVÁRÁSOK A KÉPZÉssel KAPCSOLATBAN

A képzésen szerzett ismereteimet szeretném megosztani pedagógus társaimmal, hogy a dramatikus tevékenységtípusok, munkaformák az iskolai nevelés szerves részévé váljanak a tanórai

és tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt. Mindezt pedig iskolánk névadója, Fésűs Éva meséin keresztül (melyek a 2021-22-es tanévben beépítésre kerültek az iskola helyi tantervébe). Szeretném olyan szinten elsajátítani a dráma és színház ismereteit, amelyek felhasználásával tovább alakíthatjuk iskolánk egyéni arculatát, amelyben kiemelt szerepet kap a hagyományápolás és értékteremtés.

A képzés során szeretnék megismerkedni a drámapedagógia elméleti hátterével, alkalmazási lehetőségeivel, amely képessé tesz arra, hogy megfelelő szakmai tudással, tapasztalattal tudjam a foglalkozásokat megtervezni és vezetni. A dráma és színház tanítása során a NAT-ban megfogalmazott alapelveket és célokat képes legyek tanítványaim számára átadni:

„A dráma és színház tanulásának célja, hogy a tanuló

- 1. az élmény megélésén keresztül jusson el a megértésig;*
- 2. alkalmat kapjon az önmagára és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére;*
- 3. különböző élethelyzeteket védett környezetben, biztonságos keretek között vizsgáljon;*
- 4. a drámán és színjátékon keresztül tanulja meg az önkifejezést;*
- 5. részt vegyen közösségépítésben és közösségi alkotásban;*
- 6. verbális és nonverbális kommunikációs készségei fejlődjenek;*
- 7. empátiás készségeit erősítse a dramatikus tevékenységekben való együttműködéssel;*
- 8. komplex látásmódot alakítson ki a dráma és a színház társadalmi, történelmi és kulturális szerepének megértésével” (110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról).*

1.3.ÖNÉRTÉKELÉS

Szakmai önértékelésemet a pedagógus kompetenciák mentén szeretném bemutatni.

1. Pedagógiai módszertani felkészültség
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése
3. Tanulás támogatása
4. Személyiségfejlesztés és egyéni bánásmód
5. Közösségi nevelés
6. Ellenőrzés, értékelés
7. Kommunikáció
8. Szakmai elkötelezettség
9. Környezettudatosság, fenntarthatóság

1.3.1. KIEMELKEDŐ TERÜLETEK

Pedagógiai tevékenységemben a folyamatos képzéseknek és önfejlesztésnek köszönhetően biztos szaktárgyi tudással és módszertani ismeretekkel rendelkezem. A tanított tantárgyakhoz és pedagógiai tevékenységekhez kapcsolódó nyelvhasználatom szakszerű.

Tervező tevékenységem során figyelembe veszem a tanulói adottságokat és a tanuló csoport sajátosságait, kiemelt szerepe van a tanulók tevékenység fejlesztésének, építék előzetes tudásukra, ismeretükre.

Nagy hangsúlyt fektetek a tanulás támogatására, a tanulók motivációjára, annak folyamatos fenntartására, a gondolkodás és együttműködés képességének fejlesztésére. Ehhez nyugodt, támogató tanulókörnyezetet hozok létre.

Tudatosan támogatom a tanulók személyiségfejlődését, a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztését, különösen a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési és tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók esetében.

Jól alkalmazom a közösség sajátosságaira vonatkozó közösségfejlesztéssel összefüggő módszereket, eszközöket. lehetőséget biztosítok a tanulók számára, hogy kifejthessék véleményüket, ösztönzőm őket az egymás elfogadásán és a tiszteleten alapuló kommunikációra.

A tanulók munkájának ellenőrzését és értékelését a pedagógiai programban meghatározott szempontok alapján végzem. Változatos értékelési módokat használok, melyek elősegítik a tanulók személyiségfejlődését, és önértékelést.

Kommunikációmban figyelek a helyzethez igazodó igényes nyelvhasználatra. Pedagógiai munkámat reálisan értékelem, képes vagyok az önreflexióra, nyitott vagyok mások visszajelzéseire. Nyitott vagyok a szakmai fejlődésre, együttműködésre. Elhivatott vagyok a pedagógus szakma iránt. Ez a hivatásom. Nagy hangsúlyt fektetek a környezeti nevelés és fenntarthatóság értékrendjének közvetítésére, képviselésére. Igyekszem tanulóimban is kialakítani az erre irányuló helyes magatartást.

1.3.2. FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK

Eddigi pedagógiai tevékenységem során nagy hangsúlyt fektettem a fejlődésre, ettől függetlenül mindig van olyan terület, ami további fejlesztést igényel.

Úgy érzem, hogy az állandó változás további információ forrás megismerésére kényszerít. Ezért folyamatosan fejlesztendő területnek jelölöm meg a szaktárgyi és módszertani tudás további fejlesztését. A legújabb szakirodalmakkal való megismerkedést.

A digitális világ gyors és állandó fejlődése komoly kihívás számomra, ezért feladat a hagyományos és az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközökkel való további ismerkedés. A digitális tananyagok és platformok megfelelő arányú használata és beépítése a mindennapi nevelő –oktató munkába. Az online felületek tanulás támogató és kritikus használatának kialakítása és tudatosítása a tanulóknál.

A kiemelkedő képességű és tehetséges tanulók beazonosításához szükséges módszerekkel és eljárásokkal való megismerkedés, azok megfelelő alkalmazása. Ezáltal a tehetséges tanulók tudatos képesség kibontakoztatása.

A tanulói csoportok, közösségek sajátosságaira alapozott közösségfejlesztési módszerek, eszközök ismerete és tudatos alkalmazása.

A tanulók munkájának ellenőrzéséhez és értékeléséhez új módszerek megismerése és alkalmazása.

A fenntarthatóság és környezettudatosság értékének átadásához további lehetőségek megteremtése iskolai keretek között.

1.4. SZEMÉLYES CÉLOK, FELADATOK A KÉPZÉS SORÁN

A képzésben való részvétel során az alábbi személyes célokat és feladatokat kívánom kitűzni és megvalósítani:

Ennek tükrében általános célom, hogy:

- a képzésben való részvétellel pedagógus kompetenciáimat, szakmai ismereteimet magasabb szintre emeljem
- fejlődjenek a drámapedagógia oktatásához szükséges személyes adottságaim, készségeim
- megszerzett tudást beillesztem a mindennapi nevelő-oktató munkámba egyéni osztály és intézményi szinten is
- az ismeretek és tevékenységek alkalmazásával hozzájáruljak tanítványaim személyiségfejlődéséhez és eredményes tanulásához
- a megszerzett tudást megoszthassam iskolánk nevelőtestületével

Feladatok:

- Megismerkedjek drámapedagógia szakirodalmi hátterével.
- Elsajátítsam a drámapedagógia elméleti alapjait.
- Megismerkedjek a drámapedagógia munkaformáival, módszereivel, technikáival, eszközeivel.

- Elsajátítom a drámapedagógia során alkalmazott verbális és nemverbális kommunikáció szabályszerűségeit.
- Elsajátítom a NAT-ban megfogalmazott dráma és színház foglalkozások vezetéséhez szükséges módszertani ismereteket, tantárgykoncentrációs lehetőségeket.
- Képes legyek fentiek alkalmazására az iskolai tevékenységem során.
- Feladatom az elméleti és gyakorlati konzultációkon való aktív, konstruktív, együttműködő részvétel.
- A képzés során az önismeret, megerősítése, az önreflexió tudatos, fejlesztő hatású alkalmazása.

2. A SZAKMAI FEJLDÉST ELŐSEGÍTŐ TANULÁSI EREDMÉNYEK

A Dráma szakirányú képzésbe a harmadik félévtől kapcsolódtam be, mivel rendelkezem már szakvizsgával. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredményeket a portfólióm ezen fejezetében szeretném bemutatni. Részletesen azt, hogy az egy éves szakmai képzés során a drámapedagógia szakirány mely területeivel kapcsolatban szereztem ismereteket, hogy alakultak a tárgygyal kapcsolatos attitűdjeim. Ezek hogyan hatottak szakmai-, továbbá pedagógus kompetenciáim fejlődésére. Mindezt a képzés során készített, és összeválogatott munkáim bemutatásával, az azokhoz fűzött szakmai elemzéssel, önreflexiókkal kívánom alátámasztani.

2.1.A SZAKMAI FEJLDÉST TÁMOGATÓ DOKUMENTUMOK REFLEKTÍV BEMUTATÁSA

Az egy éves képzés során lehetőségem nyílt betekinteni a drámapedagógia rendkívül összetett, komplex és sokrétű „világába”. A tárgygyal való ismerkedéskor sok új módszertani ismeret, gyakorlati tapasztalat, széleskörű ismeretanyag elsajátítására volt alkalom az oktatók által tartott órákon és a tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok elkészítésekor.

A szakmai fejlődést alátámasztó dokumentumokat azzal a tudatossággal válogattam össze, hogy azokkal átfogóan mutassam be a drámapedagógiához kapcsolódóan elsajátított ismereteket, készségeket, képességeket, azok fejlődését a pedagógus kompetenciáim mentén.

A pedagóguskompetenciák egymással összefüggésben, egymást kiegészítve jelennek meg a mindennapi nevelő-oktató munkám szakaszaiban, területén, így nem lehet élesen elkülönítve megjeleníteni az egyes tevékenységekre jellemző elemeket.

Az elkészített munkáim bemutatásával szeretném alátámasztani, hogy a képzésben való részvételhez kapcsolódóan megfogalmazott célok és feladatok nagyrészt megvalósultak.

2.1.1. JÁTÉKGYŰJTEMÉNY – A DRÁMAPEDAGÓGIA ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA

Első élményem a drámapedagógia tárgygyal kapcsolatban meghatározó volt az egész képzés során. Az elméleti alapismeretekkel való ismerkedés tucatnyi játékon keresztül valósult meg. Eleinte nem értettem, hogy miért is, de kis idő eltelte után megértettem, hogy milyen fontos szerepe van a játékos tevékenységnek a tárgygyban. A drámapedagógiai egyik alapvető tevékenysége a játék, amely a gyermekek elengedhetetlen tevékenysége. *„A játék örömet, szórakozást jelent, a*

felnőtt számára üdülést, a gyermek számára ujjongó, szenvedélyes kutatást, valóság megismerést.” (Kaposi, 1995: 23)

Ahogy a nyelv tanulásához elengedhetetlen megfelelő szókincssel rendelkezni, úgy a drámapedagógia foglalkozások megtartásához is alapvető olyan játéktár birtokában lenni, amit könnyen és gyorsan tudunk alkalmazni egy-egy közösség- vagy személyiségfejlesztő folyamat során. A játéktár tulajdonképpen technikai alapot jelent a drámatanár számára.

A szaktárgyhoz kapcsolódó elméleti háttérrel, szakirodalommal történő ismerkedés során kiténtettem a nemzetközi irodalomba is, amelyben ismerkedhettem Tom Stadler, Peter Slade és Brian Way drámaoktatáshoz, illetve a gyermekszínházzal kapcsolódó nézeteivel is.

Ezt követően gyakorlati feladatot kaptunk, 10 játékból álló Játékgyűjtemény elkészítését (1. melléklet). Ebből egy játékot kiemeltünk, és a drámajáték órán eljátszottunk a hallgatói csoporttal. A játékot követően elemeztük egymás játékvezetését.

A játékokat Kaposi László Játékkönyv című gyűjteményéből válogattam össze. Minden játéknál meg kellett jeleníteni a besorolását, fejlesztési területét, az ajánlott életkort, a játékfeltételeket, körülményeket, nehézségi fokát, és a játék leírását. Mivel jelenleg ötödik osztályos tanulóknak tartok Dráma és színház órákat, továbbá 10-12 éveseknek Színháztanó szakkört, így tudatosan olyan gyűjteményt készítettem, amelyeket alkalmazni tudok ezeken a foglalkozásokon, illetve amelyek az adott korosztály életkorához, az osztály és csoport sajátosságaihoz illeszkednek. Ezeket a gyerekekkel is eljátszottuk.

Az osztály jellemzője, hogy nagyon aktív, nagy mozgásigénnyel rendelkeznek, viszont nehézséget okoz számukra az egymásra figyelés, egymás meghallgatása. A válogatásnál ezért elsődleges szempontom a figyelem, a koncentráció, az emlékezet fejlesztése játék közben, továbbá az együttműködés erősítése a tanulók között. Az előbbi fejlesztési célok megvalósításához nagyon jó játék például „A bíró” című, amelyben a kérdezett játékos nem válaszolhat a bíró által feltett kérdésre, csak a tőle balra álló. A „Közös mondandó”, az „Őrjáték”, vagy „A helyzet kulcsa” című játékokban a figyelemlkoncentráció mellett, már a szoros együttműködés is fontos. A játékokat különböző módon lehet változtatni, nehezíteni, így nem válik unalmassá, több foglalkozáson is el lehet játszani. A játékok válogatásánál azt is figyelembe vettem, hogy ne okozzon nehézséget a játékkal való megismerkedés, a játék eljátszása, a szabályok követése, betartása. Minden tanuló számára, így a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, és tanulási nehézséggel küzdő gyerekek is élményhez jussanak a közös játékban.

A játékgyűjtemény elkészítésekor nemcsak a tíz játék leírásával ismerkedtem meg. Azóta is rendszeresen használom a Játékkönyv különböző játékait a foglalkozások témájához igazodva.

Elengedhetetlennek tartom, hogy egy olyan játéktárral rendelkezzek, amelyet fel tudok használni és be tudok építeni a jövőben is nevelő-oktató munkámba, amelyben a fejlesztési célokat, a tanulók egyéni szükségleteit és személyiségfejlődésüket szem előtt tartva leszek képes megfelelő tartalmú játékokkal megismertetni az érintett tanulókat. Mint a pedagógiai munka minden területén, a drámapedagógiában is fontos, hogy a tanár ismerje a tantárgy tanításához szükséges szakirodalmat, és információforrásokat.

Az elkészített játékgyűjteményből ki kellett egy játékot választani, amit a következő alkalommal a hallgatói csoport tagjaival eljátszottunk.

Feladat: A csoport megismertetése a játék menetével, szabályaival. Játék levezetése.

A többiek számára megfigyelési szempont: A játékszabály ismertetésének érthetősége. A játékvezetés stílusa, módszere

Mivel a csoportunk alacsony létszámú, mindenkinek lehetősége volt az általa választott játékot megismertetni és eljátszatni a többiekkel. Az általam választott játék egy asszociációs, koncentrációt fejlesztő játék volt, a „*Jut eszembe*” című, ami bármely életkorban játszható, akár felnőttekkel is.

Mindenkinél elmondhattuk a meglátásainkat, tapasztalatainkat társunk játékvezetési stílusáról, ötleteket adhattunk javítási lehetőségekre. Pozitív vélemények, javaslatok fogalmazódtak meg mindannyiunk választott játékával és játékirányításával kapcsolatban. A saját játékkal kapcsolatban tovább fejlesztési és variációs lehetőségek fogalmazódtak meg a társak részéről. A közös tevékenységben jól éreztük magunkat.

A feladat elméleti és gyakorlati megvalósításával fejlődött a tárgyhoz kapcsolódó módszertani felkészültségem, szaktárgyi tudásom. A játékok eljátszásával olyan helyzetet teremtettem az adott csoport számára, amellyel segítettam a tanulók személyiségfejlődését, amelyben lehetőség nyílik az egyéni bánásmód érvényesítésére. A közös játékkal hozzájárulok a csoportok (hallgatói, tanulói) közösségének alakulásához, fejlesztéséhez.

2.1.2. A BARÁTSÁG OLYAN, MINT A MÉRLEGHINTA (FOGLALKOZÁSTERV) – DRÁMAJÁTÉK VEZETÉS, DRÁMAÓRA VEZETÉS

Portfólióm ezen fejezetében szeretném bemutatni, hogy a képzés során kapott elméleti és gyakorlati ismereteket hogyan tudom felhasználni a mindennapi munkámban is. Továbbá, a tervezés milyen fontos a választott téma kitűzött cél- és feladatrendszerének megvalósításához. Közben ismertetem, hogy milyen szempontokat, feltételeket vettem figyelembe a tervezés során.

A drámajáték vezetés elméleti alapjaira támaszkodva terveztem meg a feladatot, egy dráma órát, amelynek témája a Barátság (2. melléklet). A tervezett foglalkozás egy részét a hallgatói csoporttal, a teljes foglalkozást a tanulókkal is eljátszottuk.

„Minden drámapedagógusnak a saját bőrén kell megtapasztalnia, hogy csak a rendkívüli körülmétekintés és a körülményekre való kifinomult reagálás teszi lehetővé, hogy a drámaóra a gyerekek élményében szabad és önfeledt játékként tűnjön föl.” (Golden, Pap, 2016: 203.)

Heti egy órában tartok drámafoglalkozást ötödik osztályos tanulócsoportnak. Komoly kihívást jelent minden alkalommal felépíteni az óra menetét, hogy a rendelkezésre álló 45 percet megfelelő tartalommal tudjam megtölteni. A tanulói válaszokat és visszajelzéseket csak részben lehet tervezni. Rugalmasságot, kreativitást igényel az ettől való eltérés, az azonnali reakció egy-egy váratlan helyzetre. Éppen ezért még alaposabb és átgondoltabb szerkesztést igényel a felkészülés.

A foglalkozás felépítésénél elsődleges szempontként az adott osztályközösség életkori sajátosságait, a csoport jellemzőit vettem figyelembe. Majd átgondoltam, hogy az adott téma feldolgozásával mi a célom, milyen tanítási terület köré tervezhetek:

„Egy már kialakult közösségben megfigyelhető, hogyan, milyen mélységben szövődnek barátságok, miért szűnhetnek meg barátságok. Miért nem barátkoznak egyes gyerekekkel, feltérképezhetők a kialakult erőviszonyok, értékrendek. Hogyan lehet rendbe hozni kapcsolatokat. Pozitív magatartásminták megerősítése.” (saját munka, Barátság, bizalom témakörben készített foglalkozásterv 2. melléklet 38. o.)

Megkerestem azt az irodalmi alkotást, ami kapcsolódik a foglalkozás alapgondolatához, amihez hozzá tudtam rendelni a játékokat, feladatokat.

Meghatároztam a témához kapcsolódó fókuszot, amely felkelti a tanulók érdeklődését. Felnőttként nehéz a gyerekek fejével gondolkodni. Nehéz olyan kérdést feltenni, ami nemcsak felületes válaszadásra készíti őket, hanem valódi elmélyülésre, problémamegoldásra, ami izgalmas számukra, és amivel megtanítható az, amit kitűztünk tanítandó célként.

Az foglalkozást két tanórányi időre terveztem, amelyben a feladatok egymásra épültek, logikus sorrendben követték egymást. Az egyes órarészekre szánt idő aránya a célnak és a tanítási egységeknek megfelelt. Összeválogattam azokat a játékokat, amivel a barátság, mint téma értelmezhető, elemezhető. A tervezésnél fontos szempont volt, hogy végig fenn tartsam a tanulók érdeklődését, a motivációját, ezáltal aktív együttműködésre sarkalljam őket. A foglalkozásra változatos munkaformákat és módszereket terveztem:

- munkaformák: egyéni önálló munka, páros munka, kiscsoportos munka, közös játék

- módszerek: beszélgetés, megbeszélés, szemléltetés, kérdés-felelet, tanári utasítás, meghallgatás, közös játékok, szituációs játék, rajzkészítés, gondolatterkép

Az óravezetéssel kapcsolatos tapasztalataim, reflexióim a hallgatói és a tanulói foglalkozásvezetés során:

Először a hallgatói csoportban tartottam meg a foglalkozás egy részét időkorlát miatt. Nagyon izgultam az óravezetés során. Teljesen más élményként éltem meg felnőttekkel a közös munkát, mint a gyerekekkel. A csoportunk rendkívül aktív, segítjük egymás munkáját. Tudatosabb játék és feladatmegoldást tapasztaltam, mint a gyerekeknél. Mivel a teljes foglalkozás megtartására nem került sor, így maga a téma teljes kibontására sem. A játékokból azokat válogattam be, amivel még nem találkozott a csoport. Igyekeztem arra tenni a hangsúlyt, hogy minél több új játékkal találkozzanak.

Feladatunk volt, hogy egymás foglalkozásvezetéséről véleményt formáljunk. A csoporttársak pozitívan nyilvánultak meg. Véleményem szerint az utasításokat pontosabban szükséges megfogalmaznom, hogy mindenki számára egyértelmű legyen, hogy mi is a feladat.

Az itteni tapasztalataimat és élményeimet javítva a tanulókkal sokkal sikeresebben éltem meg a foglalkozást, amelyen több időm jutott az előkészítésre és a helyszín berendezésére. Sikerült a teljes témafeldolgozás, amiben a tanulók aktívak, együttműködők voltak. Nagyon érdekes gondolatokat fogalmaztak meg a barátság tartalmáról, fenntartásáról.

A foglalkozásterv elkészítésekor igyekeztem egységes rendszerbe foglalva, a kitűzött pedagógiai céloknak megfelelően tervezni az óra feladatait, játékait, a hozzájuk kapcsolódó módszereket, munkaformákat, eszközöket. A tervezés középpontjában a tanuló tevékenységeinek fejlesztése áll. Fontos szempont volt a tanulók motiválása, előzetes ismereteik felhasználása, az egyéni sajátosságok figyelembevétele, a tanulás támogatása, a tanulók személyiségfejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése.

Mivel összeszokott osztályközösségről van szó, a gyerekek jól ismerik egymás személyiségét. Tanulságos volt hallgatni, ahogy a közöttük kialakult kapcsolatokról, barátságokról beszéltek, ahogy játszották a közös játékokat. A foglalkozás megtartásakor ösztönöztem a tanulókat, a véleménycserére, amely fejleszti a kommunikációs képességeiket. A tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére és segítésére ösztönöztem. A kitűzött célok és feladatok megvalósultak.

2.1.3. BABAHÁZ – JÁTÉKPEDAGÓGIA

A játékpedagógia óra, mint ahogy a neve is mutatja, nem szólt másról, mint a játszva tanulásról. Amikor játékpedagógia órához megkaptuk az előzetes feladatot, - készítsünk egy házat cipősdobozból, ami jellemezzen minket, esetleg fel is tudom használni majd később valamilyen tanítási órán vagy foglalkozáson – akkor azonnal az fogalmazódott meg bennem, hogy mit fogunk játszani, amihez egy babaház szükséges? Vagy hol hasznosíthatom a mindennapi munkámban felső tagozatos gyerekekkel? Ők már nem babáznak!

Természetesen hozzáfogtam a feladat teljesítéséhez. Összeszedtem a lakásban, iskolában összegyűjtött gyufásdobozokat, maradék csomagolópapírokat, ajándéksomagolásból maradt dekorációs anyagokat. Kerestem egy nagyobb méretű üres cipősdobozt. Egyhelyre raktam minden szükséges eszközt és anyagot, majd elkezdtem tervezgetni, összeilleszteni, ragasztani az elemeket. A babaház helyett babaszobát készítettem (3. melléklet).

Ahogy haladtam előre a kis helyiség összeállításában azon gondolkodtam, mitől fog ez engem jellemezni. Amikor elkészült, rájöttem. A saját egyéniségemet, az ízlésemet, a személyiség egyes jellemvonásait jelenítettem meg a kis babaszobában.

A játékpedagógia foglalkozáson aztán a játéké volt a főszerep. A nap során találkozhattunk már ismert játékokkal is. Azonban volt több olyan, ami bármely korosztály számára beépíthető a tanulási folyamatba különböző tantárgyak különböző témájához. Mindezt olyan játékos formában, amelyben a gyerek önfeledten tevékenykedik és közben tanul.

Ebbe a játékos folyamatba került beillesztésre az előfeladatként elkészített babaszoba. Először a házak segítségével mutatkoztunk be mindannyian, majd várost építettünk padlókép alapra, amiben mindenki háza elhelyezésre került. Beszélgettünk arról, hogy milyennek képzeljük el ebben a városban az életet. Szabályokat alkottunk az együttéléssel kapcsolatban. Kiegészítettük egyéb elemekkel, mint fák, tó, folyó, utak, stb.

Különböző játékokat játszottunk (Csoportos zsonglörködés, Zim és zum, Megérkezés mondókával, Favágó, Önazonosság a mesevilágban, versfeldolgozás, stb.), majd beszélgettünk a játékról.

A játék a gyermek legfontosabb tevékenysége. A Szegedi Tudományegyetem játékpedagógia főbb kérdéseivel foglalkozó projektjében, pontosan meghatározták a játék fogalmát és legfőbb jellemzőit:

„A játék az emberi tevékenység olyan sajátos formája, mely végigkíséri az ember egész életét és az emberiség életét. A játék önként, szabadon választott tevékenység, amelyben nincs kényszer. A játék varázsa minden korosztályt magával ragad, a játék lényege az embernek az a

képessége, hogy tükrözze a valóságot, és át is alakítsa azt. A gyermeki játék által a gyermek hatni tud környezetére, az őt körülvevő világra, és közben játékaival változást idéz elő a valóságban. A gyermek a valóságot nem úgy tükrözi vissza, ahogy azt mi felnőttek a valóságban tettük. A gyermek életkorának megfelelő játékot játszik. Úgy játszik, ahogy életkora és fejlettsége meghatározza, úgy fejlődik, ahogy a játéka segíti ebben.” (Fáyné Dombi, Sztanáné Babics N. a.)

Minden egyes gondolatával egyetérttek. A játékban nemcsak a gyerekek, de a felnőttek is folyamatos fejlődésen mennek át. A képzés gyakorlati tevékenységei során ebben végig megerősítést kaptam.

Ezt követően Lázár Ervin: A csodapatika című mese feldolgozására került sor az elkészített padlókép segítségével, majd Nemesnagy Ágnes: Láttam, láttam című vers értelmezésére sok-sok játékkal (Jégtörő, Sárkány-királylány-királyfi, Képzletjáték, Belsőkép alkotása, Egyszerre fel, Seriff, stb.)

A nap zárásaként Pókháló című játékot játszottunk, a hozzákapcsolódó kérdés: - Mit tanultál ma? - Mit viszel magaddal?

Az egész napos játék során felkészítést kaptunk a játék, mint nevelési módszer tudatos alkalmazására a tanulók nevelésében, oktatásában.

A felkészülés során saját kompetenciáim fejlődési köre bővült a környezettudatos magatartás értékének közvetítésével azáltal, hogy újra hasznosítható anyagok felhasználásával készítettem el a babaszobát. A játékok megismerésével, a mese és versfeldolgozásokkal bővültek a drámapedagógiához kapcsolódó módszertani ismereteim. A közös játékok során mindannyiunk jellege tovább formálódott. Folyamatos volt az aktív együttműködés mind a csoport tagjai, mind a pedagógiai munkát vezető szakemberrel. A foglalkozás végét záró értékelési módszerrel (pókháló játék) átfogó képet kaptunk és adtunk egymásnak az egész napos játéktevékenység eredményességéről.

2.1.4. LÁZÁR ERVIN: ZSIGAFÖSTŐ FEST – BÁBJÁTEKOK

A bábjáték különleges műfaj, amelynek lényege, hogy a bábtárgyak mozgatásával kerülnek megjelenítésre az irodalmi alkotások. A bábjátékot, mint műfajt magam is nagyon kedvelem, mert a gyerekek szívesen nézik, és szívesen bújnak egy-egy szereplő bőrébe. Mivel a bábót mozgató személy többnyire a színpad mögé bújhat, nagyobb biztonságot jelenthet a gyermek számára a bábbal történő színjáték, miközben az fejleszti a vizuális képességeit, attitűdjét, kreativitását, lehetővé teszi környezet alakítását, megismerését.

A bábjáték tantárggyal kapcsolatban mindenképp gyakorlatias ismeretszerezést képzeltem el, ami megvalósult.

Portfólióm ebben a fejezetében szeretném bemutatni, hogy a tantárgy keretén belül a hallgatói csoporttal hogy jelenítettük meg bábjátékkal Lázár Ervin: Zsigafőstő című meséjét.

Előzetes feladat volt a mesével történő megismerkedés, az oktató által összeírt anyagok és eszközök beszerzése.

A bábjáték történeti áttekintését követően felelevenítettük a mese tartalmát, majd átbeszéltük, hogy milyen szereplőket, jeleneteket, helyszíneket szükséges megjeleníteni, ami a cselekmény változása szempontjából fontos. A csoport tagjai között kiosztottuk a feladatokat:

- háttér, díszletkészítés
- szereplők elkészítése különböző típusú bábokkal (fakanál, kesztyűbáb)
- a cselekmény szempontjából fontos eszközök összegyűjtése és elkészítése.

Miután elosztottuk a feladatokat, elkezdtünk mindet sorban elkészíteni. Közben folyamatosan figyeltük egymás tevékenységét, ki milyen ütemben haladt, kinek volt szüksége segítségre, javaslatokkal, ötletekkel segítettük egymás munkáját. Az én feladatom Zsigafőstő kesztyűbáb elkészítése volt az összegyűjtött anyagokból (4. melléklet).

Mivel a bábkészítésben középiskolai tanulmányaimból volt előzetes ismeretem és tapasztalatom, így nem okozott problémát ennek megoldása. Átgondoltam, hogy milyen fontos jellegzetességei vannak a karakternek, amit a bábtárgy megjeleníthet. Például fontosnak tartottam a báb színét. Vidám figura ábrázolására törekedtem, aki kedves, pozitív személyiséget tükröz.

Amikor minden elem elkészült elbáboztuk a mesét. Kiosztottuk a szerepeket, elrendeztük a díszleteket a bábjátékhoz. Jó érzéssel, örömmel játszottuk el a mesét, hiszen az egész folyamat jó hangulatban telt el.

A bábjáték megvalósításának folyamatában hallgatói csoportunkat végig az együttműködés, a közös tevékenység öröme jellemezte. A bábjáték előadásakor sajátmagunkat valósítottuk meg, visszatükröződött a közös munka élménye, természetes összhangban adtuk elő a mesét. A bábjáték történetének megismerkedésével bővültek a tárgyhoz kapcsolódó ismereteim. A tevékenység megtervezésével tökéletesen megvalósítottuk a kapott feladatot a mesével történő megismerkedéstől a mese bábokkal való megjelenítéséig. A tervezés során úgy osztottuk el a feladatokat, hogy azt mindenki önként vállalta, illeszkedett mindannyiunk személyiségéhez, ki miben volt ügyesebb, gyakorlottabb. Így összehangolt, egymást segítő munkával időkereten belül valósítottuk meg a kitűzött célokat, feladatokat. Az oktató végig jelen volt a megvalósítás folyamatában, javaslataival, instrukcióival támogatta a folyamatot. Az egész tevékenység során

építettünk csoportunk tagjainak egyéni sajátosságaira, a csoport szükségleteire. Egy-egy munkafolyamat befejezése után megmutattuk az elkészült munkákat. Pozitív értékelésekkel biztattuk egymást a további tevékenykedésre. A rendelkezésre álló és összegyűjtött textildarabokat, szalagokat, kartondarabokat jól tudtuk hasznosítani.

Nagyon pozitívan éltem meg, hogy a feladat elvégzése során lehetőségünk nyílt spontán, kötetlen beszélgetésre is, ezáltal sokkal jobban megismertük egymást.

Úgy érzem, hogy a csoport minden tagja tisztában van a személyiségével, mindenki elhivatott a pedagóguspálya iránt.

2.1.5. ÉSZ ÉS SZÍV, ÖRMÉNY NÉPMESE – MESEDRAMATIZÁLÁS

Ebben a részben azt szeretném bemutatni, hogy alakítottam át egy örmény népmesét előadásra alkalmas szöveggé (5. melléklet).

A mese nagyon fontos szerepet tölt be a gyermek életében. Arany László népmesekutató, -gyűjtő etimológiai megközelítésében *„a mesék egyrészt tárgyukra nézve olyan elbeszélések, amelyek természetfeletti, vagy nem valóságos történetek, másrészt az elbeszélő nép is fikcióként, csupán szórakoztató, gyönyörködtető céllal beszél el. Így fogalmaz végül: „Népmese: a nép ajkán forgó általa is csupán költöttnek tartott, s a közélet viszonyai fölötti tárgyú kerek egész elbeszélés.”* (Steklács, 2004. N.a.)

A mese nem csupán szórakozás, hanem számos területen figyelhető meg pozitív hatása. Például a beszéd, a képzelet, az érzelmi intelligencia, a személyiség fejlődésére. A mesehallgatás közben a gyermek azonosul a szereplőkkel, megtanulja, a problémákat legyőzni, a konfliktusokat megoldani, hogy felnőttként képes legyen arra a valós világban is. Ahogy a mesehős közeledik a célja felé, a gyermek úgy válik felnőtté. Útközben megtanulja a célig legyőzni a félelmeit, kudarcait, azt is, hogy élni tudjon a lehetőségeivel. A mese nemcsak a gyermeket, hanem minket felnőtteket is tanít. A népmeséken keresztül megismerkedhetünk saját és más népek kultúrájával, életmódjával, történetiségével.

A mese dramatizálása előtt ismerkedtem az örmény népmese jellegzetességeivel. A kutatás során több hasonlóságot fedeztem fel a mi meséink motívumaival. Például a pozitív negatív szereplők, az életfa motívum, vagy az örmény nép történelmi nehézségeiben.

Ezt követte a mese átalakítása írott szövegről színpadi darabbá.

Amikor elolvasok egy könyvet, egy mesét, akkor ahhoz, hogy megértem a cselekmény előrehaladását, szükségem van a képzeletemre, hogy el tudjam helyezni a térben, hogy hangokat, képeket tudjak hozzákapcsolni. Azonban ebben a formában nem alkalmas arra, hogy színpadon

előadható legyen a történet. A mesedramatizálás elméleti háttérével történő megismerkedés során tudatosult bennem, hogy tulajdonképpen egydimenziós műből négydimenziós művészi alkotássá alakul át az olvasott irodalmi szöveg.

Az órán elhangzott elméleti ismeretek és a hozzáolvasott szakirodalom segítségével készítettem el az otthoni feladatot, amely több részből tevődött össze:

A megadott kritériumokhoz igazodva kerestem egy népmesét (örmény). Megismerkedtem a mese tartalmával, majd az alábbi szempontokat figyelve többször újra átolvastam:

- szereplők, jellemzőik
- mesehelyszínek, lehetséges díszletek
- játéktér
- mese dramatizálásához szükséges eszközök, kellékek, öltözet a szöveg alapján

Mielőtt a mese átalakításához hozzá láttam volna, az örmény nép jellegzetességeivel, mesejellemezőivel is ismerkedtem. Érdekes felfedezés volt, hogy mennyi a hasonlóság a magyar mesékkel (mesemotívumok, karakterek).

Röviden összefoglaltam a mese tartalmát, majd jelenetekre bontottam a tartalom alapján.

Ezután következett a szereplők jellemvonásainak meghatározása. Majd átgondoltam, milyen módon jeleníteném meg színpadon. Ez okozott némi fejtörést, mert elég gyorsan váltakoznak a mesében a helyszínek, illetve a két főszereplő, a szív és az ész megjelenítése komoly kihívást jelentett. Végül arra az elhatározásra jutottam, hogy vegyítem a színészi játékot a bábjátékkal, amelyben a szív és az ész stilizált kesztyűbábként kerül a színpadra.

Újra olvastam a mesét, és a második szín 1-3. jelenetét dramatizáltam. A mesében található párbeszédet vettem alapul, és ezeket kiegészítve alakult ki a mese cselekménye, amiben csak szerzői utasítások és a párbeszéd váltakozott. Az elbeszélő és leíró részek teljesen eltűntek a szövegből.

Amikor elkészült a forgatókönyv részlete, újra többször átolvastam, korrigáltam, javítottam azokat a részeket, amiről úgy gondoltam, nem illik a darabhoz. Lassan kezdett összeállni a történet, így kerestem a meséhez illő zenét, ami illik a mese tartalmához, mondanivalójához. Fejben összeraktam a játékkeret: a színpad hátulsó részén helyezkedik el a paraván, hogy előtte legyen tér a színészi mozgásához. A paravánon az egyes helyszínek függöny elhúzásával váltakoznak. Valóságnak megfelelő háttérrel és díszletet képzeltem el.

A mesedramatizálás elkészítésével nagyon sok új ismeretre tettem szert. A mese személyiségfejlesztő hatásával kapcsolatos előzetes ismeretimet felelevenítettem, s azok tovább bővültek a tantárggyal való ismerkedés során. Eddigi munkámban is foglalkoztam mesedramatizálással,

de az ösztönös tevékenység volt. A képzés kapcsán megismerkedtem azokkal a fontos szempontokkal, lépésekkel, amelyeket mindenképp figyelembe kell venni, ahhoz, hogy megfelelő minőségben kerüljön színpadra a választott irodalmi alkotás. Megerősítést kaptam abban, hogy milyen fontos a megfelelő módszertani felkészültség, a folyamat tudatos tervezése, és a rendszerben való gondolkodás, a megvalósítással kapcsolatos önreflexió.

Meggyőződésem, hogy a mesedramatizálás olyan módszer, amivel a tanulók személyiségfejlődését, egymáshoz való viszonyulását, aktivitását, tanulási folyamatát, közösségépítését nagyon jól lehet segíteni.

Mivel a pedagógia munkámban jelenleg vezetek színjátszó csoportot, az itt tanultakat már a most készülő dramatikus tevékenység előkészítéséhez tudom használni. Sokkal tudatosabban kezdtem el a felkészülést, és a gyerekeket is bevontam a mese átdolgozásába, amiben nagy lelkesedéssel vettek részt.

2.1.6. A DÖNTÉS CÍMŰ ELŐADÁS ELEMZÉSE – FILM- ÉS ELŐADÁSELEMZÉS

„A dráma és színház tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. A dráma és színház kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást. A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi vagy nemzetiségi közösségi tudat kialakításához.” (Oktatási Hivatal, 2020)

A Dráma és színház tantárgyhoz kapcsolódó kerettanterv egyértelművé teszi, hogy a színházi nevelés, a színház képvilága, a színházi nyelv nagy szerepet tölt be a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott tanulói kompetenciák fejlesztésében. A színházi nevelés és a drámapedagógia szoros egységet alkot.

Számomra minden egyes színházlátogatás, minden színdarab megtekintése kulturális és egyben esztétikai élményt nyújt. Hat a képzeletemre, gondolkodásomra. Véleményalakításra és véleménynyilvánításra sarkall. Egy színházi eladás élménye érzelmi reakciókat indít meg bennem, amit a többi nézővel együtt élhetek meg.

Így volt ez Csányi Sándor: A döntés című előadásával is, amely Edith Eva Eger pszichológusnő regénye alapján készült.

Az adott szempontú előadás elemzés során - amit beadandó feladatnak kaptunk – mélyebb és tudományosabb szempontból vizsgáltam meg a darabot (6. melléklet).

Az alaptörténet nem volt ismeretlen számomra, hiszen olvastam a könyv első, *A döntés* és a folytatás *Az ajándék* című kötetét is. Nagyon vártam, hogy a pszichológusnő történetét, a könyv olvasásakor átélt élményeket, érzelmeket két színész játékaival hogy tudják megjeleníteni.

A Film és előadás-elemzés órákon kapott ismeretek és szempontok alapján bontottam darabjaira a látottakat. Ez alapján vizsgáltam meg a:

- rendezői koncepciót
- az előadás szövegét
- a szereplők és játékaik jellegzetességeit
- a díszlet, színpadkép, jelmezek jellemzőit
- a világítás és zene jellemzőit
- tempó, ritmus, idő jellegzetességeit,

és az elemzés végén saját személyes élményemet is megfogalmaztam a darabbal kapcsolatban, melyet itt idéznék.

„Tavasszal olvastam a könyvet, amely teljesen magával ragadott. Örömmel fedeztem fel, hogy Csányi Sándor feldolgozta színházi előadásnak. Kíváncsian vártam, hogy két személyes játékkal hogy fogják visszaadni a történet érzelmi világát, hangulatát. Elképesztő előadás volt. Végig úgy éreztem, hogy benne vagyok a történetben, mint szemlélő. A díszlet, jelmezek, a zene, a színészek játéka teljes összhangot közvetített a közönség felé. Teljes mértékben átadta a könyv, a szerző mondanivalóját. Nem csak én magam, hanem az egész nézőközönség katarzist élt át, ahogy a záró jelenet néma csendjében csak a főszereplő monológját lehetett hallani, s felröppentek a háttérben a madarak, megszólalt a madárhang...” (saját munka, Film és előadáselemzéshez készített dolgozat, 6. melléklet, 56. o)

„ Megmenthettem volna anyámat? Talán. És egész hátralévő életemben együtt fogok élni ezzel az eshetőséggel. És büntethetem magam, amiért rosszul döntöttem. Ez az én kiváltságom. Vagy elfogadhatom, hogy a fontosabb döntésem nem az volt, amit a múltban tettem, amikor éhes voltam és rémült, és amikor kutyák, fegyverek és bizonytalanság vett körül, tizenhat éves koromban, hanem az, amelyet most teszek meg. Az a döntés, ahogy elfogadom magam olyannak, amilyen vagyok: emberinek és törékenynek. Annak eldöntése, hogy magamat teszem felelőssé a saját boldogságomért. Hogy megbocsátom magamnak a hibáimat, és visszakövetelem az ártat-

lanságomat. Hogy nem kérdezem többé azt, mivel érdekelttem ki a túlélést. (...) Soha nem változtathatom meg a múltat. De egy életet meg tudok menteni: a magamét. Azt, amelyiket éppen most élek, ebben az értékes pillanatban.” (Eger E. E. 2021:351)

Az előadás elemzése során tudatosult bennem, hogy mennyire összetett, milyen sokoldalú egy nyomtatott mű színpadra történő alakítása. Milyen összehangolt munkát igényel azoktól a szakemberektől, akik különféle aspektusból tesznek hozzá ahhoz, hogy kerek egészet alkossanak akár a látvány, akár a hang elemek szempontjából.

A színészi játék, ami gyakran hétköznapi szituációkat, helyzeteket mutat be a színpadon, ami bármelyikünkkel megtörténhet, amellyel képesek vagyunk azonosulni, és amelyek hatással lehetnek további döntéseinkre egy-egy drámafoglalkozáson is eljátszható a tanulók által.

Az elmúlt harminc év tapasztalata alapján bátran mondhatom, hogy a gyerekek nemcsak szeretnek játszani, hanem igényük is van arra, amelyben elmondhatják véleményüket, felszabadultan kifejezésre juttathatják pozitív, negatív érzelmeiket, örömeiket, bánataikat.

Megeleveníthetnek olyan szituációkat, amelyben hangot adhatnak annak, hogy történt velük valami kellemes, vagy valami igazságtalan dolog.

A színdarab elemzésével olyan ismeretekre tettem szert, amelyeket a drámaórákon és a színjátszó szakkör foglalkozásain is hasznosítani tudok.

2.1.7. AZ ÓKORI RÓMAI SZÍNHÁZ KIALAKULÁSA – SZÍNHÁZ ÉS DRÁMATÖRTÉNET

A képzés során különböző ismereteket szereztem a drámapedagógia elméleti és gyakorlati tartalmáról, tevékenységtípusairól. A Színház és drámatörténet tantárgyhoz kapcsolódóan megismerkedtünk az egyes korok színház és színjátszásának kialakulásával, fejlődésével.

Feladatként kaptuk egy-egy korszak bemutatását prezentáció készítésével. Én az ókori római színház kialakulásának bemutatását vállaltam (7. melléklet).

A felkészülés során elsőként anyagot gyűjtöttem a témához kapcsolódóan. Ez jelentette a legtöbb és legkörültekintőbb munkát. Alapnak az órán kapott ismeretanyagot használtam fel. Ezt egészítettem ki az online térben talált ismeretekkel. Célom az volt, hogy megfelelő tudásanyag birtokába jussak, amelyet magabiztosan közvetíthetek a hallgatóságom felé. Sokat kellett olvasni, és nagyon körültekintően kellett kiválogatni a rendelkezésemre álló anyagokból azokat az ismereteket, amelyekkel megfelelő tartalmú anyagot tudtam összeszerkeszteni. Amikor rendelkezésemre állt megfelelő mennyiségű információ, összeállítottam a főbb fejezetcímeket, az

azokhoz tartozó ismereteket képekkel kiegészítve. Ezt követően kerestem a témához illő sablont, amely háttérként szerepelt a prezentáció szövege mögött. Kiemeltem az összeszerkesztett szövegből a legfontosabb gondolatokat, kulcsszavakat, amelyek a bemutató során segítséget adtak. Elhelyeztem a magyarázó, és szemléltető képeket, ábrákat, filmrészleteket. Beállítottam a vetítéshez szükséges animációkat. Ezekkel sokkal látványosabbá, érdekesebbé tettem a bemutatót.

Sajnos a prezentáció során a technika problémák merültek fel, ami miatt a bemutató képi hatása nem a tervezetteknek megfelelően valósulhatott meg. Az a gép, amely a bemutató során rendelkezésre állt, régebbi verziójú windows rendszerrel rendelkezett, mint a saját gépem, amelyen elkészítettem. Így nem ismerte fel a beillesztett animációkat. Ez a látványosságot rontotta, de a tartalmi elemekre nem volt negatív hatással.

A prezentáció elkészítése során a drámapedagógiához kapcsolódó szaktárgyi tudásom bővült. Ismereteket szereztem a tantárgy szempontjából fontos információforrásokról, azok pedagógiai felhasználhatóságának lehetőségeiről. Ismereteket szereztem a színháztörténet római korban jellemző sajátosságairól, fejlődéséről. Ezeket az ismereteket nevelő-oktató munkámban is fel tudom használni a Dráma és színház című tantárgy tanítása során.

Kiállni, mások előtt beszélni a sok éves gyakorlatom során nagyon sokat fejlődött. Azonban ez csak akkor lehetséges, ha adott témával kapcsolatban megfelelő ismerettel rendelkezem.

Hiteles csak akkor lehetek, ha magam is a tudás birtokában vagyok.

2.1.8. SZÍNHÁZI NEVELÉS A KOLIBRI GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI SZÍNHÁZBAN – A DRÁMA HATÁSRENDSZERE, SZÍNHÁZI NEVELÉS

A tantárgyhoz kapcsolódva egy színházi nevelési program bemutatását választottam az oktató által adott feladatok közül. Az órán elhangzottakon túl több forrásból tájékozódtam, mi a színházi nevelés definíciója, értelmezése. Így ismerkedtem meg a kialakulásával, fejlődésével hazai vonatkozásban.

A színházi nevelés szoros kapcsolatban áll a drámapedagógiával, amelynek egyik irányzataként is értelmezhetjük, hiszen használja a drámapedagógia eszközeit. Kialakulásának mintegy hatvan éve alatt önálló területté nőtte ki magát. Mára már hazánkban is több mint nyolcvan társulatnál működik színházi nevelési program, amely a közneveléshez tartozó gyermekek és fiatalok számára készít előadásokat, melynek elsődleges pedagógiai célja a közönség társadalmi és emberi problémáival, azok megértésével foglalkozik, továbbá kapcsolatot teremt a színházi al-

kotó és a nézők között. Mindezt a színház művészeti eszközén keresztül. Több lépcsős rendszerben működik, épül fel, melyhez a drámapedagógia eszközeit használja a foglalkozás előkészítő és feldolgozó foglalkozásain.

Kutatásom során fedeztem fel, hogy a Budapesten működő Kolibri Gyerme- és Ifjúsági Színház is rendelkezik színháznevelési programmal. A bemutató prezentáció elkészítéséhez először megismerkedtem a színház honlapján található folyóiratokból és segédanyagokból a program jellegzetességeivel, a foglalkozások típusaival, a repertoárban található színdarabok fejlesztési területeivel. Lehetőségem nyílt belenézni több darabba (8. melléklet).

Számomra a legérdekesebb az volt, ahogy a legfiatalabb korosztály számára interaktív foglalkozáskörében nyújt lehetőséget a színház művészi világával való megismerkedésre. Továbbá az is, ahogy az általam is tanított korosztály problémáit előadják egy-egy darab feldolgozásával, és ezt követően a csoportokkal feldolgozzák. Nagyon jónak tartottam például a „Cyber Cyrano” vagy a „Clamm háborúja” című darabokhoz készült kalauzban található alkotói vallomásokat, amelyek különböző szakami és életkori megközelítésben mutatja be az adott témával kapcsolatos véleményeket.

A prezentáció elkészítése során a drámapedagógia tárgyköréhez kapcsolódó ismereteim tovább bővültek. A prezentáció elkészítésénél már átgondoltabban, célirányosabban kutattam a szakirodalomban. A tervezés, az ismeretek rendszerezése, beépítése a prezentációba nem okozott gondot. Ismereteim bővültek a dráma és színház kapcsolatairól. A bemutató során sokkal magabiztosabban és határozottabban tudtam az oktató és hallgató társaimnak a témával kapcsolatos tudásomat, ismereteimet megosztani. Mivel a legutóbbi hasonló feladat alkalmával a technika okozott némi problémát, papír alapú szemléltetéssel egészítettem ki a gondolataimat és tettem még szemléletesebbé hallgatóságom számára az előadást. Jól éreztem magam ebben a helyzetben.

3. TOVÁBBI TANULÁSI ÉS FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA

3.1.A KÉPZÉSEN TANULTAK BEÉPÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A SAJÁT MUNKÁBA

A képzés során elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteket folyamatosan tudom alkalmazni a mindennapi munkámban. Leginkább a Dráma és színház tantárgyhoz kapcsolódó órák tervezésénél, vezetésénél nyújt sok segítséget. Ahogy bővültek a tárgyhoz kapcsolódó ismereteim egyre tudatosabban és átgondoltabban készülök az egyes tanórákra. Ezt a tanulócsoport drámafoglalkozásokhoz való hozzáállásában, az órákon tanúsított aktív, együttműködő részvételében is érzékelem. A közös játékok, tevékenységek során valóban tapasztalom a csoport közösségi fejlődését és benne az egyének személyiségének alakulását, a tanulók egymáshoz való viszonyulását.

A színjátszó szakkör foglalkozásain a mesedramatizáláshoz, az irodalmi mű, mese, vagy vers színpadra történő átalakítása komoly kihívást jelentett számomra. Ennek megvalósítása most már könnyebben megy. Sok segítséget nyújtanak a témához kapcsolódó tantárgyak, mint a mesedramatizálás, dramaturgiai alapismeretek, dramatizálási gyakorlat órákon szerzett ismeretek például a tanulók színészi játékának kialakításában, fejlesztésében, vagy egy mese dramatizálásában is.

A gyermek az érzelmeit, gondolatait a verbális és nonverbális kommunikáció használatával, a szóbeli, illetve az arccal, tekintettel, mimikával, a test mozgásával történő kifejezésmódok segítségével tudja közvetíteni a hallgatósága felé. Mindezt játékos könnyedséggel. Előbbiek tanításához komplexen sok segítséget kaptam mind az oktatók által tartott órákon, mind az ajánlott irodalommal történő ismerkedés során.

A drámajátékokat, azok fejlesztő hatását a tanulási tevékenységben is jól tudom alkalmazni. Egy-egy memóriafejlesztő játékot például fogalom, vagy vers tanulásához is felhasználok a délutáni napközis foglalkozásokon, ahol a tanulók az ismereteiket rögzítik. A magyar nyelv és irodalom órák elején játékos ráhangolására, az előzetes ismeretek felelevenítésére, az óra végén az ismeretek rendszerezésére.

Bár nincs még egy éve sem, hogy célirányosan foglalkozom a drámapedagógia elméleti és gyakorlati ismereteivel, mégis nagymértékben hozzájárult módszertani ismereteim bővüléséhez,

amelyekkel élményszerűbbé, érdekesebbé tehetem saját nevelő-oktató munkám, egyben a tanuló csoportjaim tanulási tevékenységét.

3.2.AZ ELMÉLETI ISMERETEK ÉS A GYAKORLATI TAPASZTALATOK ÖSSZEVETÉSE, REFLEKTÁLÁS

Házat építeni nem lehet úgy, hogy a kőműves ne tudná azokat az elméleti ismereteket, ami nélkülözhetetlen a falak felhúzásához.

Az oktatás egyik didaktikai alapelve az elmélet és a gyakorlat összekapcsolása. Cél az, hogy az elsajátított elméleti ismereteket, tudást különböző helyzetekben tudjuk alkalmazni a gyakorlatban. Az ismeretek alkalmazása, a tevékenység, a gyakorlat során valósul meg, és az ismeretek ezáltal mélyülnek el, válnak tartóssá.

A képzés során folyamatosan tájékozódtam a drámapedagógia szakirodalmában, amelyet minden esetben gyakorlati feladat, alkalmazás követett. Ezek egy része közvetlenül az oktatók irányításával valósult meg, egy része pedig önálló feladat elkészítésével. Mindegyik tevékenység alkalmas volt arra, hogy a képzés során szerzett ismeretim elmélyüljenek, alkalmazhatóvá váljanak a saját pedagógiai munkám különböző területein. Ezt az támasztja alá, hogy egyre tudatosabban használom a drámapedagógia foglalkozásokon a megismert játékokat. Nemcsak „egy játékot” játszunk, hanem „a játékot”, ami illeszkedik az adott témához. Amelyek jól alkalmazhatók az óra felépítésének különböző szakaszaiban, akár ráhangolás céljából, vagy lehet az, az ismeretek felelevenítése céljából is.

Saját magam is a tevékenység, az élmény megélésén keresztül jutottam el több esetben a megértésig: hogy vezessek jól játékot, milyen legyen a jó fókuszkérdés és sorolhatnám.

A képzés elméleti és gyakorlati háttere kompatibilis a NAT-ban megfogalmazott célokkal és feladatokkal, amely az iskolai megvalósítást szolgálja, legyen szó a gyermek személyiségének fejlesztéséről, a közösségépítéséről, vagy a tanulók tevékenységének értékeléséről, ellenőrzéséről.

Fentiek jó alapot szolgálnak ahhoz, hogy a gyakorlatban tervezni, megvalósítani, reflektálni tudjak saját munkámmal kapcsolatban. Viszont, mint minden tanulási folyamatban, még sok-sok tapasztalatra, tanulásra van szükségem ahhoz, hogy elmondhassam, megfelelő ismerettel és gyakorlattal rendelkezem, mint drámatanár. A képzés befejezése után is fontosnak tartom a tárggyal kapcsolatos szakirodalommal való ismerkedés. Bár rengeteg új ismeretet szereztem,

mégis, ahhoz, hogy megfelelően összekapcsoljam, rendszerbe lássam azokat, nagyon sok tapasztalatot kell szereznem még.

A digitális tananyagokban jól tájékozódok, a gyakorlatban is képes vagyok hasznosítani és beépíteni a foglalkozások, a tanítási órák hatékonyságának növelése érdekében.

Portfólióm elején megfogalmazott személyes célok és feladatok nagyrésze megvalósult, hiszen pedagógus kompetenciáim, szakmai ismeretim tovább bővültek. A drámapedagógia tanításához szükséges személyes adottságaim, készségeim fejlődtek, de ezen a területen még nagyon sok feladatom van. A legfontosabb a saját tapasztalat-, élményszerzés, a drámapedagógia munkáformáival, módszereivel, technikáival, eszközeivel való még alaposabb megismeréshez, s ami elengedhetetlen az önreflexió tudatos, fejlesztőhatású alkalmazása.

3.3. TOVÁBBI SZAKMAI TERVEK

Pedagógusként a jövőben is szeretném alkalmazni a drámapedagógia módszerét a mindennapi nevelő oktató munkámban. Ahhoz, hogy eredményes lehessenek, még nagyon sokat kell tanulnom, tapasztalnom. Ezt önfejlesztéssel és további szakmai képzéssel tervezem megvalósítani. Az itt szerzett tudást szeretném megosztani és megszerettetni pedagógustársaimmal is.

Vezetőként alkalmazni kívánom a képzésen tanultakat a nevelőtestület műhelymunkáiban és a közösségépítő programjaink során, amellyel kis közösségünk hétköznapi problémáinak megoldására, értelmezésére használhatok fel.

Szaktanácsadói tevékenységgel tágabb szakmai környezetben is szeretném népszerűsíteni és átadni az itt tanult elméleti és gyakorlati ismereteket.

Hosszútávú terveim között szerepel, hogy beépítsem a drámapedagógiát, a színjátszást az iskola profiljába, amely nagyon jól illeszkedik intézményünk névadója, Fésűs Éva Kossuth-díjas meseíró munkásságához, értékközvetítéséhez. Meséin, versein keresztül, a drámapedagógia eszközeivel lehetőséget látok iskolánk tanulóinak személyiség- és közösségfejlesztésére.

Fentieket alapos átgondolt tervezés után szeretném valóra váltani.

Portfóliómat Gabnai Katalin drámáról alkotott gondolataival zárom, amely néhány mondatban összefoglalja a drámapedagógia szakirányú képzés során szerzett ismereteim leglényegesebb elemeit:

„A drámapedagógia egy olyan „művészetpedagógiai irányzat, amely a dráma és a színház eszközeit sajátos módon használja a nevelésben. Gyakorlatokkal és játékokkal segíti a valóság átélését, az emlékek megőrzését, a figyelem fejlesztését, az alkotás szabadságával való megismerkedést, s ezen keresztül a csoport és az egyén fejlődését. ” (Báthory, Falusy 1997:305)

4. FELHASZNÁLT IRODALOM

- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. Letöltés dátuma: 2023.11.27. forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?do-cid=a1200110.kor>
- Báthory Z., Falus I. (1997): Pedagógiai Lexikon, I. kötet. Budapest: Keraban Könyvkiadó.
- Bolton G. (1993): *A tanítási dráma elmélete. Színházi füzetek/V.* Budapest: Marczibányi Téri Művelődési Központ.
- Cziboly Á. (2017): *Színházi nevelési és színházpedagógiai kézikönyv.* Budapest: Insite Drama. Letöltés dátuma: 2024. 03.21. forrás: https://www.szin haze nevel es hu/wp-content/uploads/2018/01/Szinped_Prog_Final_6.pdf
- Csordás A. (2004) Dráma és más tanítási területek(John Somers tréningje). *Drámapedagógiai magazin különszám 2.*, 33-39. Letöltés dátuma: 2024. 04. 14. forrás: https://epa.oszk.hu/03100/03124/00039/pdf/EPA03124_dpm_2004_k2_033-039.pdf
- Eger E. E.(2021): *A döntés.* Open Books. Fordította: Farkas Nóra 2017. Debrecen: Alföldi Nyomda Zrt.
- Fáyné Dombi A., Sztanáné Babics E. (N. a.): Játékpedagógia. Mentor(h)áló, Mentor(h)áló 2.0 program, TÁMOP-4.1.2-13/1-2013-0008 projekt. *A játék fogalma és jellemzői.* Szegedi Tudomány Egyetem. Letöltés dátuma: 2024.03.29. forrás: http://www.jgyph.hu/mentor-halo/tananyag/Jatekp ed ag o g i a /32_a_jtk_fog al ma_s_jel lem zi.html
- Gabnai, K. (2001): *Drámajátékok – Bevezetés a drámapedagógiába.* Budapest: Helikon Kiadó.
- Golden D., Pap G. (2016): A színjáték helye a drámapedagógia és a köznevelés rendszerében. In: Eck J. – Kaposi J. – Trencsényi L. (szerk.): *Pedagógia – Színház – Nevelés. Szöveggyűjtemény középfeladókna k.* Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, pp. 199-214.
- Gyerme kút.hu (2020): A mese jótékony hatásai. Letöltés dátuma: 2024. 04.13. forrás: [https://csal \(2009\): ad.hu/projektek/a-mese-jotekony-hatasai](https://csal (2009): ad.hu/projektek/a-mese-jotekony-hatasai)
- Gyevi-Bíró E., Szívós K., Török Á. (2018): Színházi nevelés és bábszínház-pedagógia a Kolibri b en. *Drámapedagógiai magazin*: 61(4) p. 9-17. Letöltés dátuma: 2024. 04. 07. forrás: https://epa.oszk.hu/03100/03124/00090/pdf/EPA03124_dpm_2018_04.pdf

- Heathcote D. (2009): Az aktív tanulás lehetséges keretei: az iskola és a társadalom közti kapocs négy modellje – előadás a 2002-es NATD konferencián. *Drámapedagógiai magazin* – Különszám 2. p. 2-12. Letöltés dátuma: 2024. 04. 07. forrás: https://epa.oszk.hu/03100/03124/00059/pdf/EPA03124_dpm_2009_k2_002-012.pdf
- Kaposi L. (1995): *Drámapedagógiai olvasókönyv (oktatási segédlet)*. Budapest: Magyar Drámapedagógiai Társaság Marcibányi Téri Művelődési Központ.
- Kaposi L. (1999): *Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak (segédlet drámatanárok számára)*. Budapest: Magyar Művelődési Intézet, Magyar Drámapedagógiai Társaság.
- KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez, (2017): Alapfokú művészetoktatás. Letöltés dátuma: 2024.03.19. forrás: https://www.esztergomizeneiskola.hu/doc/BECS%20anyagok/muveszeti_osszevont_negyedik.pdf
- Körömi G. (2015): Drámapedagógusok az iskolában. *Drámapedagógiai magazin*, 52(2), 14-20. Letöltés dátuma: 2024. 04. 13. forrás: https://epa.oszk.hu/03100/03124/00081/pdf/EPA03124_dpm_2015_2_014-020.pdf
- Láposi T., Arany E. (2013): *Módszertani segédlet a BÁBJÁTÉK és a BÁBKÉSZÍTÉS valamint a DRÁMA és SZÍNJÁTÉK tárgyak tanításához*. Budapest: Oktáskutató és Fejlesztő Intézet. Letöltés dátuma: 2024.03.17. forrás: https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/ofipast/2013/11/szin_bab_modszertani_segedlet.pdf
- Láposi T., Lipták I., Gyevi-Bíró E. Szűcs M. – Takács G. (2017): *Színházi nevelési/színházpedagógiai fogalmak (Online véleményezésre bocsátott javaslat)*. Budapest: Terminológia munkacsoport. Letöltés dátuma: 2024.04.09. forrás: <https://www.szinhazineveles.hu/wp-content/uploads/2017/06/Terminologia.pdf>
- MATE Kaposvári Campus – Drámapedagógiaterületen szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés tájékoztató (2023). Letöltés dátuma: 2023.12.01. forrás: <https://uni-mate.hu/k%C3%A9pz%C3%A9s/-/content-viewer/dr%C3%A1mapedag%C3%B3giater%C3%BCleten-pedag%C3%B3gus-szakvizsg%C3%A1ra-felk%C3%A9sz%C3%ADt%C5%91-szakir%C3%A1ny%C3%BAtov%C3%A1bbk%C3%A9pz%C3%A9s/20123>
- Neelands J. (1995): Konvenciók. In: Kaposi L. (szerk.): *Drámapedagógiai olvasókönyv*. Budapest: Magyar Drámapedagógiai Társaság, Marcibányi Téri Művelődési Központ, pp. 157-212.

- Oktatási Hivatal (2020): Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára. Dráma és színház 5-8. évfolyam. Letöltés dátuma: 2024.03.28. forrás: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8
- Önértékelési kézikönyv, Hatodik, javított kiadás (2022). Az Oktatási Hivatal által módosított, az oktatásért felelős miniszter által 2021. szeptember 8-án jóváhagyott tájékoztató. Hatályos 2022. január 1. napjától, pp:106-125. Letöltés dátuma: 2024.03.25. forrás: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/psze/Onertekelesi_kezikonyv_2022.pdf
- Saját forrás: Intézményvezetői pályázat. Készült: 2018.03.27.
- Saját forrás: Taszári Fésüs Éva Általános Iskola nevelőtestületének Pedagógiai Programja. Készült: 2023. augusztus 31.
- Saját forrás: Szakmai életút értékelése a mesterpedagógus tevékenység 4D modellje mentén. Készült: 2023.11.04.
- Sándor L. I. (1999): Színházi formák a gyermekszínháztudományban. *Drámapedagógiai magazin: Különszám*, 5-7. Letöltés dátuma: 2024. 04. 14. forrás: https://epa.oszk.hu/03100/03124/00023/pdf/EPA03124_dpm_1999_k_005-007.pdf
- Slade P. (1954): Child Drama. London: University of London Press.
- Stabler T. (1979): Drama in primary schools. Great Britain: Publisher Macmillan Education.
- Steklács J. (2010): Arany László meseelmélete. *Könyv és Nevelés*, 12(4) Letöltés dátuma: 2024.04.13. forrás: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/konyv-es-neveles/arany-laszlo-meseelmelte>
- Vojtek I. (2020): Drámapedagógia – színházi nevelés – alkalmazott színház. Mi micsoda. *Új Pedagógiai Szemle*, 70(5-6). Letöltés dátuma: 2024. 03. 21. forrás: https://epa.oszk.hu/00000/00035/00199/pdf/EPA00035_upsz_2020_05-06_059-069.pdf
- Way B. (1981): Audience participation. Theatre for children and young people. Boston: Baker's Plays.

5. MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET

J Á T É K G Y Ű J T E M É N Y

A választott játékok célcsoportja: általános iskola 5. osztályos, 10-11 év közötti tanulók

Cél a játékok során:

- A játéksor főként a figyelmet, koncentrációt, emlékezetet fejlesztő játékokból épül fel
- Együttműködés erősítése a tanulók között
- Új játékok megismerése
- Feladattudat, feladattartás a szabályok betartása a játékok során.

Felhasznált szakirodalom:

- **JÁTEKKÖNYV** (részlet a digitális változatból). Szerkesztette: Kaposi László. Szabadon letölthető PDF formátumban. Bármiféle nyomtatott vagy digitális közlésnél kérjük az alapul vett nyomtatott kiadványt megadni: Játékkönyv. Kerekasztal Színházi Nevelési Központ - Marczibányi Téri Művelődési Központ, 2002. Szerk.: Kaposi László; letöltés ideje: 2023.10.18. forrás: <https://drama.hu/2006/12/a-jatekkonyv-c-kiadvany-jatekai/>

1. JÁTÉK

A játék címe: NÉV-LÁNC

Játék besorolása: Névtanulás, memóriafejlesztés

Ajánlott életkor: Nagyobb létszámú csoportoknál (a sok név miatt) csak 8-9- év fölött

Körülmények, játék feltételek: Körben ülnek a résztvevők

Nehézségi foka: Nagyobb létszám esetén teljes névvel nehéz feladat – elegendő csak utónév

A játék leírása: A vezetőől jobbra ülő játékos bemutatkozik (teljes névvel). A szomszédja megismétli az előző nevet, majd a sajátját mondja. A mellette ülő így már a sajátjával együtt három nevet mond, a következő négyet és így tovább. A vezető majd utolsónak, az első „körben az ő feladata a legnehezebb, neki kell a legtöbb nevet memorizálnia. A játék ismétlésénél, újabb, ellenőrző „köröknél” már a többieknek is a teljes „név-láncot” kell elmondaniuk.

Megjegyzések: A játékkal kapcsolatos tapasztalat: előfordulhat, hogy a résztvevők csak addig figyelnek a nevekre, amíg sorra kerülnek, az utánuk következők nevét már nem jegyzik meg. Ezért érdemes gyorsan végig futtatni a játékot még egyszer – ellentétes irányban. Az „ellenpróbat” (akár) előre is bejelenthetjük.

Nemcsak a neveket, más ismereteket is rögzíthetjük a játékkal: például a foglalkozást, a születési helyet, a kedvenc időtöltést, stb.

2. JÁTÉK

A játék címe: A BÍRÓ

Játék besorolása: koncentráció

Ajánlott életkor: 12-13 év alatt

Körülmények, játék feltételek: Körben ülnek a résztvevők

Nehézségi foka: könnyű

A játék leírása: A bíró (a játék alapváltozatban) a következő rendelkezést hozza: „Akit kérdezek, nem válaszolhat. Helyette a baloldali szomszédjának kell felelni. A kérdezett semmiféle módon nem jelezhet vissza, nem bólinthat, nem mosolyoghat stb. Érted?” A bíró kérdésére majdnem mindig válaszolnak. Aki válaszol, az kiesik. Megjegyzés:

Megjegyzések: A játék a bíró újabb rendelkezéseivel tetszés szerint variálható, nehezíthető, például az igen-nem válaszok kizárása, minden válaszban benne kell lenni egy kijelölt szónak, csak „hazug” válasz adható stb.

3. JÁTÉK

A játék címe: ADD TOVÁBB A HANGOT!

Játék besorolása: együttműködés egész csoportban

Ajánlott életkor: 12-13 év alatt

Körülmények, játék feltételek: Körben ülnek a résztvevők

Nehézségi foka: könnyű

A játék leírása:

a) Körben ülünk, kezünket egymás vállára tesszük, szemünk csukva. A játékvezető ad egy hangot (például csettint, zümmög stb.). A szomszédja átveszi, megpróbálja pontosan ugyanazt a hangot adni ő is. Ezután a soron következik és így megy a hang körbe. (Ha jól begyakoroltuk, akkor változtatható a hang átadásának-átvételének gyorsasága, ugyanígy változtatható a hangmagasság is.) A játék újabb meneteinél más-más játékos adja meg a kezdő hangot.

b) A többi memóriajátékhoz hasonló szervezéssel (lásd például a *Név-lánc* című játékot): meg kell ismételni a már hallott hangokat, majd hozzátesszük a sajátunkat.

c) A sorban előttünk lévő által adott hangot vesszük át, majd abból kiindulva alkotjuk meg a sajátunkat. Mindenkinek meg kell jegyeznie a saját maga által adott hangot, ezek a játék végén együtt is megszólaltathatók, létrehozhatunk egy közös „zeneművet”.

Megjegyzések: -

4. JÁTÉK

A játék címe: A HELYZET KULCSA

Játék besorolása: Szituációs játék indítása, testnyelv értelmezése

Ajánlott életkor: 12-13 év alatt

Körülmények, játék feltételek: Tantermi játék

Nehézségi foka: Nehéz

A játék leírása: Egy játékost kiküldünk a teremből. A bent maradók feladata az, hogy rövid tanácskozás után beálljanak egy olyan Állóképbe (tablóba), amelyben egy fontos szereplőnek a helyét üresen hagyták (például az iskolai osztály állóképéből a tanár, az egyházi szertartásából a pap hiányzik). A kiküldött játékos feladata: megtalálni a helyét. „Nála van a helyzet kulcsa”, amint elfoglalta a helyét, megmozdulhat az állókép - szöveges, mozgásos játékkal folytathatjuk.

Megjegyzések: -

5. JÁTÉK

A játék címe: FEKETE – FEHÉR – IGEN - NEM

Játék besorolása: koncentráció, kifejezőképesség, nyelvvörák játékaként is alkalmazható

Ajánlott életkor: 12-13 év alatt

Körülmények, játék feltételek: Tantermi játék, körben ülnek

Nehézségi foka: könnyű

A játék leírása: Választunk egy kérdezőt, akinek a kérdéseire felelni tartoznak a többiek (mégpedig azonnal!), egy kikötéssel: a válaszokban nem szerepelhetnek a játék nevét adó szavak (tetszés szerint más szavakat (is) tilalom alá helyezhetünk). A kérdező iparkodik élénk beszélgetésbe elegyedni társaival, annak reményében, hogy azok a hirtelen feltett kérdésekre elszólják magukat. Aki hibázik, az:

- kiesik,
- játszhatunk úgy is, hogy számoljuk a hibapontokat,
- a hibázó játékos lesz az új kérdező.

Megjegyzések: -

6. JÁTÉK

A játék címe: HOGY TETSIK A SZOMSZÉDOD?

Játék besorolása: koncentráció,

Ajánlott életkor: 12-13 év alatt

Körülmények, játék feltételek: Érdekes körbe ülni; Eggyel kevesebb szék, mint a résztvevők száma – körben elhelyezve

Nehézségi foka: nehéz

A játék leírása: A csoport ül, a kérdező a kör közepén áll, és a következő kérdést intézi valamelyik társához: „Hogy tetszik a szomszédod?” Kétféle válasz közül lehet választani:

- a) „Tetszik.” Ebben az esetben mindenki feláll és másik székre ül (közben a kérdező is megpróbál széket szerezni). Akinek nem jut szék, az lesz az új kérdező.
- b) „Nem tetszik.” Ennél a válasznál újabb kérdés következik: „Kit akarsz helyette?” A kérdeztnek ismét két választási lehetősége van:

- Megnevezi két nem egymás mellett ülő társát - a hívottaknak, valamint jelenlegi szomszédjainak (tehát négy embernek) helyet kell cserélniük. Mivel a kérdező is igyekszik székhez jutni, valakinek újfent nem marad hely - ő lesz a következő kérdező.
- Ha a „Kit akarsz helyette?” kérdésre a „Senkit.” feleletet adja, akkor mindenkinek (a válaszadó kivételével) körbe kell futnia a székeken kívül, amíg ő azt nem mondja, hogy „Állj!”. Ekkor a társaság minden tagja megpróbál széket szerezni, de valakinek nem jut...

Megjegyzések: -

7. JÁTÉK

A játék címe: KÖZÖS MONDANDÓ

Játék besorolása: Együttműködés párokban és/vagy egész csoportban, memóriafejlesztés a c) változatnál

Ajánlott életkor: bármilyen életkor

Körülmények, játék feltételek: Érdekes körbe ülni; Eggyel kevesebb szék, mint a résztvevők száma – körben elhelyezve

Nehézségi foka: nehéz

A játék leírása: Párokból játszunk. A párok egymás kezét fogva egy embernek számítanak, s úgy beszélgetnek egy másik emberrel (vagyis egy másik párral), hogy az egyik szót a pár egyik

tagja mondja, a másikat a társa egészen addig, amíg be nem fejezik a mondatot. A választ hasonló módon adja a másik pár.

b) Szavankénti váltással az egész csoport játszhat egyszerre. Körben ülve egy-egy szót fűzünk a már elhangzottakhoz. Mindenkinek jogában áll a kedve szerinti irányba terelni a történetet, befejezni az aktuális mondatot, újat kezdeni stb. Játsható a téma meghatározása nélkül avagy annak megkötésével. Megadhatjuk a közösen „írt” alkotás műfaját, stílusát is. (Játshatunk mondatonkénti váltással is.)

c) Memóriajáték funkciót is adhatunk a Közös mondandónak. Körben ülve az első játékos szavát megismétli a második, majd hozzáteszi a sajátját. A harmadik az előzőek ismétlésével így már három szót mond és így tovább.

Megjegyzések: -

8. JÁTÉK

A játék címe: MESE

Játék besorolása: lazítás

Ajánlott életkor: Ha korosztálytól függetlenül választjuk meg a mesét, bármilyen életkorban alkalmazható (akár felnőtteknél)

Körülmények, játék feltételek: Szőnyeg, vagy szőnyegpadlós terem szükséges

Nehézségi foka: könnyű

A játék leírása: A résztvevők csukott szemmel a földön fekszenek (amennyiben a terem ezt lehetővé teszi - ellenkező esetben széken ülnek, a lehetőségekhez képest a leglazábban, hátra dőlve), a kezek is a padlón. Gondolatban éljük át a vezető által elmondottakat, s nem kell mozgásban megvalósítani azt, amit hallunk.

Megjegyzések: Mondhatunk összefüggő történetet, de akár mozaikokból is építkezhetünk. Időnként – főleg kisebbeknél - fontos lehet játék közben a fizikai érintés a vezető részéről

9. JÁTÉK

A játék címe: ÖRJÁTÉK

Játék besorolása: mozgáskoncentráció, együttműködés

Ajánlott életkor: 11-12 éves

Körülmények, játék feltételek: megfelelő tér a mozgáshoz

Nehézségi foka: könnyű

A játék leírása: Az ór furcsán lát, csak a mozgást érzékeli, az ülő alakokat nem veszi észre. A terem egyik falánál áll háttal a szemben lévő falnál egy vonalba felsorakozott társainak – ők a

városlakók. Az őr és a városlakók között vonalban lerakva találhatók a városiak értéktárgyai (egy-egy toll, vagy karóra, vagy gyűrű, vagy kulcstartó, stb.) - ezeket kell visszaszerezniük az őről. Amikor az őr visszafordul, mindenkinek meg kell merevednie abban a pózban, amilyenben éppen van. Akit mozogni lát az őr, azt visszaküldheti az alapvonalra. Az őr bármikor, a neki tetsző (lehetőleg kiszámíthatatlan) ritmusban fordul hátra. Az értéktárgyat nem csak megszerezni kell, hanem sikeresen vissza is kell vele jutni az alapvonalon túlra. (Ha az őr valakit a kincssel a kezében lát mozogni, annak is újra kell kezdeni, a kincset letéve, az alapvonalról.) A játék többféle szervezési formában terjedt el:

- az őr „kövé változtathatja „ azt, akit mozogni lát. (ahelyett, hogy visszaküldené az alap- vonalra),
- a szabadon mozgók (érintéssel) kioldhatják „elfogott” társaikat,
- az „elfogottak” csak úgy szabadulhatnak, ha társaik felemelik és az alapvonalig viszik őket (vigyázat, az őr bármikor visszafordulhat!).

Megjegyzések: A fenti játék *Városlakók és az őr*, *A kalóz és sóbálvány* néven is ismert

10. JÁTÉK

A játék címe: JUT ESZEMBE

Játék besorolása: asszociációs játék, koncentráció

Ajánlott életkor: Bármilyen életkorban alkalmazható (akár felnőtteknél)

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, a játék résztvevői körben ülnek.

Nehézségi foka: könnyű

Leírás:

- a) A kezdő ember mond egy mondatot, például: A madárfütttyről nekem az erdő jut eszembe. A mellette ülő kapcsolódik hozzá: Az erdőről nekem a vadállatok jutnak eszembe. Majd a következő: A vadállatokról nekem az állatkert jut eszembe. Mindegyik játékosnak meg kell jegyeznie saját mondatát, ugyanis a játék második menetében fordított sorrendben hangzik el az összes mondat.
- b) Ha a csoport asszociációi érdekesek a játék vezetője számára, akkor semmi szükség

Megjegyzések: -

2. MELLÉKLET

A BARÁTSÁG OLYAN, MINT A MÉRLEGHINTA

BARÁTSÁG, BIZALOM – FOGLALKOZÁSTRV

Csoport:

Az óra 5-6. osztályos gyerekeknek. legfeljebb 16 fő

Dramában járatlan csoporttal is játszható

Tér:

Osztályterem szabad térrel, csoportmunkához asztalok és székek

Idő:

2x45 percet igénylő óra, egy szünettel egymást követően

Eszközök:

Hangos mese: Shona Innes: A barátság olyan, mint a mérleghinta – hangos mese letöltés ideje: 2024.03.07. forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=Py65fFAFNWY>

Eszköz: csomagolópapír, filctollak

Tanítási terület:

Egy már kialakult közösségben megfigyelhető, hogyan, milyen mélységben szövődnek barátságok, miért szűnhetnek meg barátságok. Miért nem barátkoznak egyes gyerekekkel, feltérképezhetők a kialakult erőviszonyok, értékrendek. Hogyan lehet rendbe hozni kapcsolatokat. Pozitív magatartásminták megerősítése.

Téma: „A barátság egyensúlya”

Fókusz: Milyen a jó barátság?

Milyen oka lehet annak, ha valaki elveszíti a barátját?

Hogyan lehet visszanyerni egy barát bizalmát?

Hogy lehet egyensúlyban tartani a barátságot?

Történetváz: Shona Innes: A barátság olyan, mint a mérleghinta című kötetének a barátság a központi témája. A versből megtudhatjuk, hogy a barátságnak is lehetnek boldog és szomorú időszakai. Ha elromlik, hogy lehet helyrehozni, vagy ha jól működik, akkor hogy lehet egyensúlyban tartani.

1) Előkészítés:

Szervezés: Székek körben. A játékosok leülnek tetszőleges helyre

JÁTÉK: JUT ESZEMBE (5')

Az óra vezetője kezdi: Nekem a barátságról az öröm jut eszembe.

JÁTÉK: ÖTSOROS – TÉMA: BARÁTSÁG (5')

(Eszköz: toll, cetli)

Tanár ötsorosa:

1. Barátság

2. Őszinte, bizalmi

3. Meghallgat, segít, ismer

4. Az igaz barátság őszinteségen alapul

5. Mérleghinta

JÁTÉK: GONDOLATTERKÉP KÉSZÍTÉSE A BARÁTSÁGRÓL AZ ÖTSOROS ALAPJÁN (10')

Rajzoljunk meg csomagolópapírra a barátság gondolatérképét.

A csoport tagjai soronként felírják a válaszaikat a csomagolópapírra (ugyanazt a szót csak egyszer az ismétlődéseket vonással jelöljük) a sorokat színekkel különböztetik meg.

A szinonímák közül a mérleghinta kiemelése

(Eszköz: csomagoló papír, filctollak)

1) Kontextusépítés

Spontán csoportalakítás: fen-lent szavak alapján két csoport

JÁTÉK: RAJZ KÉSZÍTÉSE A MESERÉSZLET ALAPJÁN: BARÁTSÁG JÁTSZÓTÉR (10')

Mese meghallgatása 1:25'

A csoportok tagjai megrajzolják a meserészletben hallottak felhasználásával, illetve az általuk elképzelt játszótérre. Nevet is adnak neki.

Bemutatják:

♥ *Milyen játékok kerültek a játszótérre?*

♥ *Kik népesíthetik be a játszótérre?*

♥ *Milyen játékokat játszhatnak?*

♥ *Mi lett a játszótér neve?*

NARRÁCIÓ/KÉP: Van egy kis város, abban él Szepi és Piske, akik 5. osztályba járnak és nagyon jó barátok. Gyakran játszanak együtt a játszótéren. Szepi szeplős, vörös hajú, és szeret focizni. Piske szemüveges, göndörhajú, kedvenc étele a spagetti.

KELLÉKHASZNÁLAT (10')

Elhoztam egy dobozban a gyerekek kedven tárgyait.

Szepi tárgyai: focilabda, arany érem, rágógumi

Piske kedvenc tárgyai: könyv, nagytű, lepkegyűjtemény

Forrószék: A csoportokból egy-egy tanuló Szepi és Piske szerepébe bújik és bemutatja a gyerekeket a tárgyak alapján. (belső tulajdonságok)

JÁTÉK: TELEFON (5') – közös játék

Narráció: Mindenki hasonló korú gyerekké válik. A tanár elmondja, hogy játék során a játékosok egymásról beszélnek. Kiderül, hogy mennyire ismerik egymást.

JÁTÉK: TUTAJFORDÍTÁS – KÖZÖSJÁTÉK (5')

Narráció: A tanár elmeséli, hogy a gyerekek szeretnek a játszótéren játszani, ezért kimennek mindannyian a játszótérre, de az úttesten át kell először kelniük.

JÁTÉK: VAK-KÍGYÓ (5')

Ezt követően a parki ösvényen is át kell menniük, ami tele van bokrokkal, és azokat kikerülve jutnak a játszótérre.

SZÜNET

2) „Eltörött a barátság” – felmerülő problémák

Hangos mese 2. részének meghallgatása: 1,25'-2:00'

Milyen problémák billenthetik ki a barátság egyensúlyát a hallottak alapján?

JÁTÉK: PÁROS IMPROVIZÁCIÓ (10')

Narráció: Szepi és Piske barátsága is sérült. Mutassuk be, hogy mi okozhatott köztük konfliktust.

Eszközök: Előre kinyomtatott szituációk papíron

Szituációk:

- ♥ Piske megbotlott a játszótérre menet. Szepi nem vette észre a nagy sietségben. Ott hagyta, nem segített neki.
- ♥ Piske hozott magával csokit. Nem kínálta meg Szepit, hanem mindet megette.
- ♥ Piske az új lepkegyűjteményét mindenkinek megmutatta, csak Szepinek nem.
- ♥ Szepi és Piske megbeszélték, hogy elmennek moziba, de Szepi elfelejtette, mert focizott, így nem ment el a megbeszélt programra.

3) „A barátságot rendbe tesszük” – megoldás keresése (10')

Hangos mese 3. részének meghallgatása: 2:00'

Kiválasztunk egy helyzetet, amelyről megpróbálják kitalálni a játszóknak, hogy hogyan oldhatta meg Piske és Szepi a kialakult konfliktust.

4) Játék lezárása

JÁTÉK: HOLNAP, HA HOZZÁD INDULOK (5')

JÁTÉK: HOLNAP, HA MEGÉRKEZEK HOZZÁD (5')

JÁTÉK: ÉLŐ KÉP – barátság (3')

Fotó készítése a képről

Forrás:

- **Kaposi L. (2002):** Játékkönyv (részlet a digitális változatból). Szabadon letölthető PDF formátumban. Kerekasztal Színházi Nevelési Központ - Marczibányi Téri Művelődési Központ. Letöltés ideje: 2024.03.07. forrás: <https://drama.hu/2006/12/a-jatekkonyv-c-kiadvany-jatekai/>
- Johannes I. (N. a): A barátság olyan, mint a mérleghinta – hangos mese. Letöltés ideje: 2024.03.07. forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=Py65fFAFNWY>
- Együttműködést fejlesztő gyakorlatok; Katolikus Pedagógiai Intézet. Letöltés ideje: 2024. 03. 07. forrás: <https://www.katped.hu/sites/default/files/egyuttmukodesfejlesztas.pdf>
- Gabnai K. (1995, 2005): Drámajátékok. Bevezetés a drámapedagógiába. Budapest: Helikon Kiadó

Játékgyűjtemény:

1. Játék címe: JUT ESZEMBE

Játék besorolása: asszociációs játék, koncentráció

Ajánlott életkor: Bármilyen életkorban alkalmazható (akár felnőtteknél)

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, a játék résztvevői körben ülnek.

Nehézségi foka: könnyű

Leírás:

a) A kezdő ember mond egy mondatot, például: A madárfütyről nekem az erdő jut eszembe. A mellette ülő kapcsolódik hozzá: Az erdőről nekem a vadállatok jutnak eszembe. Majd a következő: A vadállatokról nekem az állatkert jut eszembe. Mindegyik játékosnak meg kell jegyeznie saját mondatát, ugyanis a játék második menetében fordított sorrendben hangzik el az összes mondat.

b) Ha a csoport asszociációi érdekesek a játék vezetője számára, akkor semmi szükség az előző változathoz említett második menetre. Ebben az esetben a vezető indít általa fontosnak vélt szavakkal újabb köröket.

2. Játék címe: TELEFON

Játék besorolása: társismeret, énkép, milyennek látnak mások, vélemények közlése

Ajánlott életkor: Bármilyen életkorban

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, a játék résztvevői körben ülnek.

Nehézségi foka: könnyű

Leírás: A játék formanyelvén, az idézőjelek elhagyásával: a kezdő játékos felveszi a telefont, s elkezd beszélni valamelyik társáról. Csupa olyan dolgot mond, amiről a hívott fél magára ismerhet, rájöhet, hogy róla van szó. Amikor a kiszemelt játékos rájön, hogy róla beszélnek, felveszi a telefont, vagyis jelzi, megkapta az „üzenetet”. Most ő kezd beszélni valaki másról. Megjegyzés: Ha már beszélünk, lehetőleg fontos dolgokkal foglalkozzunk, ne a pillanatnyi ülésrenddel, hajszínnel, ruházattal stb.

3. Játék címe: ÖTSOROS

Leírás: A történetpiramis egy egyszerűbb változata. Egy speciális versről van szó, amely a ráhangolódás szakaszában az előzetes ismeretek felidézésére, a reflektálás szakaszában pedig összegzésre szolgálhat. Egyénileg, párban vagy csoportban egyaránt elkészíthető.

Az ötsoros verset a következő versforma alapján szerkesztem:

1. sor: a téma megnevezése (Ki? 1 főnév)
2. sor: a téma leírása (Milyen? 2 melléknév)
3. sor: a témával kapcsolatos cselekvések (Mit csinál? 3 ige vagy igenév)
4. sor: a témával kapcsolatos érzés, gondolat megfogalmazása (Mit gondolsz róla? 4 szó)
5. sor: a téma szinonimája (Más szóval? 1 szó)

4. Játék címe: BAGOLY

Játék besorolása: Bizalomérzet kialakítása, térérzékelés

Ajánlott életkor: Bármilyen életkorban alkalmazható

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, kisebb tér a mozgáshoz.

Nehézségi foka: könnyű

Leírás: Mindenki álljon csukott szemmel! A tanár (pl. A vállát megérintve) titokban kijelöl valakit: ő lesz a bagoly. A kijelölt játékos nem szól egy szót sem, csak kinyitja a szemét. A tanár jelzésére induljatok el kinyújtott kézzel (óvatosan, vigyázva egymásra), természetesen továbbra is csukott szemmel. Ha valakihez hozzáérsz, ne nyisd ki a szemed, csak kérdezd meg tőle: bagoly? Ha a másik játékos visszakérdezéssel (bagoly?) válaszol, akkor nem találtad meg az igazit, s tovább kell folytatnod a keresgélést. Ha a kijelölt játékost kérdezed meg (bagoly?), és nem kapsz választ, akkor kinyithatod a szemed, majd egymásba karolva mindketten baglyok lesztek, de továbbra is némák maradtok. A játék akkor ér véget, amikor mindenki bagollyá válik.

5. Játék címe: TUTAJFORDÍTÁS

Játék besorolása: együttműködés,

Ajánlott életkor: Bármilyen életkorban alkalmazható

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, kisebb tér, pléd

Nehézségi foka: könnyű

Leírás: Az összes játékos egy megfelelően nagy plédre áll. Úgy kell a plédet megfordítaniuk, hogy senki sem léphet le róla. A feladat akkor ér véget, ha mindenki a pléd másik oldalán áll.

6. Játék címe: VAK-KÍGYÓ

Játék besorolása: Bizalomérzet kialakítása, együttműködés kiscsoportban

Ajánlott életkor: 11-12. év felettiekkel

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, kisebb tér,

Nehézségi foka: Jóval nehezebb, mint a páros vakvezetési játék

Leírás: Négy-öt főből álló kiscsoportban játszunk – egymás kezét fogva megyünk (kezdetben nagyon lassan) a sor elején álló nyitott szemű társunk után. Természetesen sem az irányító, sem a vakok nem beszélhetnek: csak kezük szorításával és (kezük tartásával, mozgásával) adhatnak egymásnak információt.

Megjegyzés: Gyakorlás után akár termen kívülre is merészkedhetnek a játékosok, vagy termen belül (akadályok, például székek elhelyezkedésével) nehezíthetik az útvonalat.

7. Játék címe: HOLNAP, HA HOZZÁD INDULOK

Játék besorolása: kommunikációt és improvizációs készséget fejlesztő játék

Ajánlott életkor: Bármely életkorban játszható

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, gyerekek körben ülnek széken vagy párnán

Nehézségi foka: könnyű

Játék leírása: A gyermekek kényelmesen helyezkedjenek el egy körben, majd a játékvezető a következőkkel kezdi el a játékot: „Holnap, ha hozzád indulok, magammal viszek egy bőröndöt” (vagy bármi mást, például almát, sapkát, kiskutyát stb.), majd mutat egy tárgyhoz illő mozdulatot. A körben a következő játékos pedig így folytatja: „Holnap, ha hozzád indulok, magammal viszek egy bőröndöt...” és közben mutatja a játékvezető által kitalált mozdulatot, majd hozzáteszi „...és egy sálat”, majd ő is mutat egy saját mozdulatot. A harmadik megismétli a tárgyakat és a hozzárendelt mozdulatokat, majd ő is hozzá mond és mutat egy újabb dolgot, és így tovább.

Fontos, hogy mindenkinek a pontos sorrendben kell elsorolnia, hogy miket visz magával. Ha valaki hibázik, kiesik a játékból. Amikor az utolsó játékos befejezte, akkor újra az első következik. A játék akkor ér véget, amikor már csak két játékos marad.

A játék egy másik nehezített verziója, amikor a játékosok csak egy adott témán belül választhatnak a játékosok. Például, ha „Holnap, ha bemegyek a színházba, viszek magammal...” – ekkor csak színházzal kapcsolatos dolgot (reflektor, szék, színész, mikrofon, stb...) lehet választani.

8. Játék címe: HA, MAJD MEGÉRKEZEM HOZZÁD

Játék besorolása: kommunikációt és improvizációs készséget fejlesztő játék

Ajánlott életkor: Bármely életkorban játszható

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék, gyerekek körben ülnek széken vagy párnán

Nehézségi foka: könnyű

Játék leírása: A gyerekek körben ülnek, és az egyik azt mondja: „Ha majd megérkezem hozzád, én...”, de ahelyett, hogy kimondaná például a „leveszem a cipőmet” szavakat, eljátssza a mozdulatot. A következő megismétli a kezdőmondatot, eljátssza az első játékos mozgását, aztán a sajátját, azaz fölveszi a cipőjét, aztán esetleg elkezd fuvolázni. Így mindenki sorban megismétli az előtte lévők mozgását. Egyszerűbb a játék, ha logikus sorrendű cselekvések követik egymást, azonban érdemes meglepő fordulatokról gondoskodni.

9. Játék címe: BESZÉLŐ KÉP

Játék besorolása: fantáziafejlesztés

Ajánlott életkor: Bármely életkorban játszható

Körülmények, játék feltételek: tantermi játék kis tér

Nehézségi foka: könnyű

Játék leírása: Egy fogalomhoz kapcsolódóan a csoport minden tagjának részvételével álló képet alkotunk, amely kifejezi az adott fogalom tartalmát, hangulatát.

Szókártyák:

Pisze megbotlott a játszóterre menet. Szepi nem vette észre a nagy sietségben. Ott hagyta, nem segített neki.

Pisze hozott magával csokit. Nem kínálta meg Szepit, hanem mindet megette.

Pisze az új lepkegyűjteményét mindenkinek megmutatta, csak Szepinek nem.

Szepi és Pisze megbeszélték, hogy elmennek moziba, de Szepi elfelejtette, mert focizott, így nem ment el a megbeszélt programra.

Shona Innes:

A barátság olyan, mint a mérleghinta

„A barátság az különös holmi.
Van minden színben és méretben.
Azon múlik, hogy, hogy jövünk ki
a többiekkel az életben.”

Egy barát lehet új vagy régi,
szigorú szabály erre nincs.
Egy jó barátság ritka kincs.
Úgy játszottok kifulladásig.
Egy jóbarát búsulni nem hagy,
segít, mikor magad alatt vagy.
Egymással két igaz barát,
mindig megosztja a kaját.

A barátság az olyan mint a
játszótéren a mérleghinta.
Mikor az egyik van felül,
A másik addig lent csücsül.
Mikor az egyik ledöccen,
a másik felrepül eközben.
Ha egyik sincs a másik felett,
egyensúlyba kerülsz.

A barátság az olyan, mint a
játszótéren a mérleghinta.
Szíved tán örömtől repes
miközben barátod depis.
Vagy neki szárnyal épp a kedve
miközben te le vagy eresztve
Ha egyenesbe kerül minden,
félre a barátság sem billen.
Mindkét barát egyformán boldog,
ha egyensúlyban vannak a dolgok.

De felborulhat ez a jelzett
egyensúly, ha olyan a helyzet
Mitől nem érzi túl jól magát
az egyik vagy a másik barát.
Az egyensúly mondjuk megbomolhat,
ha valaki mindig parancsolgat.
De ha valaki mindig nyafog,
az egyensúlyon az is kifog.

A barátság nem mindig jó hecc,
miatta néha elkenődhetsz.
Ha egy barát lelkedbe gázol,
vagy kihagy mondjuk egy mókából.
Ha így felborul az egyensúly,
az lehet, hogy nagyon szíven szúr.

De tehetsz dolgokat ez ellen,
amitől újra helyrebillen.”
Megmondhatjuk a barátunknak,
hogy nem érezzük jól magunkat.
És nekigyürkőzhetünk együtt,
hogy barátságunk rendbeszedjük.
Van, hogy eltűnődsz és belátod,
hogy te tévedsz nem a barátod.
És időnként nem segít más,
csak egy kis szünet a barátságnak.
Néha a dühtől alig látunk,
ha megbánt minket a barátunk.
És az a bántás annyira bánt,
hogy szívesen visszabántanánk.

De attól semmi nem áll helyre,
ami ferde volt, marad ferde.
Van más megoldás ehelyett,
amitől a seb beheged.
Mások kedvében járhatunk,
más barátokkal játszhatunk,
vagy eltölthetjük remekül
az időt csak mi egyedül.
Tán fonalát a barátságnak
felvenni egy nap kedvünk támad.

Időbe telhet, amíg újra,
rátalálunk az egyensúlyra.
De nagy lesz ismét az öröm,
ha minden egyenesbe jön.
Aztán talán utólag együtt
már csak nevetve emlegetjük
bökkenőit a barátságnak.
A barátság az ilyen már csak.

(Varró Dániel fordítása)

3. MELLÉKLET

1-2. **fotó:** Játékpedagógia foglalkozáshoz készül a babaház *(Forrás: saját munka)*

3-4. **fotó:** Padlókép Lázár Ervin: A csodapatika című mese feldolgozásához *(Forrás: saját munka)*

5-6. **fotó:** Versfeldolgozás *(Forrás: saját munka)*

4. MELLÉKLET

7-10. fotó: A kesztyűbáb készítésének folyamata (Forrás: saját munka)

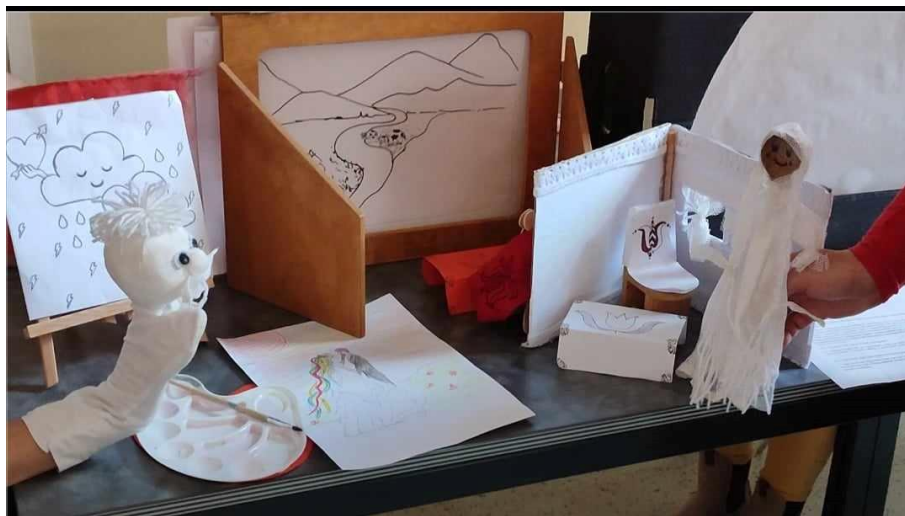
11-12. fotó: Kellékek és bábok készítése a színdarabhoz (Forrás: saját munka)

13-14. fotó: Diszletek a meséhez (Forrás: saját munka)

15-17. **fotó:** Bábelőadás Lázár Ervin Zsigafőstő című meséhez *(Forrás: saját munka)*

5. MELLÉKLET

MESEDRAMATIZÁLÁS

ÉSZ ÉS SZÍV – ÖRMÉNY NÉPMESE

Bevezetés

Az Erdélyben élő örményekről nagyon keveset tudunk. Jellemző rájuk a távolságtartás, visszafogottság. Mint minden népnek, nekik is megvannak a sajátos népmeséik, amely visszatükrözi, életüket, jellegzetességeiket. Az örmény népmesék hasonlítanak a magyar népmesékre motívumaikban, a szereplők jellemeiben.

A mese rövid összefoglalója:

Az Örmény népmese arról szól, hogy az embert az teszi emberré, hogy ésszel és szívvel egyformán, vagy megfelelő arányban cselekedjen.

A mese színekre és jelenetekre való osztása (a dolgozat végén került beillesztésre) a mesében kerül megjelölésre számozással.

Szereplők és jellemzésük:

- ♥ **Ész:** önfejű, mások dolgába bele avatkozik, irányítani akarja a szántóvető cselekedeteit, döntéseit, egyezséget köt a szívvel
- ♥ **Szív:** magabiztos, nem avatkozik bele a szántóvető döntéseibe, egyezséget köt az ésszel
- ♥ **Szántóvető:** szorgalmas, kissé butácska, de nem nagyravágyó, fél a felelősségtől, könnyen befolyásolható, tisztelettel beszél és viselkedik a bíróval, egyszerű gondolkodású, inkább a szíve irányítja a tetteit és a döntéseit
- ♥ **Bíró:** bölcs, kíváncsi, szeret a dolgok mögé látni és nézni, határozott, segítőkész, de nem szereti, ha tiszteletlenül viselkednek vele
- ♥ **Feleség:** furfangos, a férjén átlát, leleményes, inkább az esze irányítja a tetteit és a döntéseit
- ♥ **Két ór:** fegyelmezett, szabálykövető, segítő szándékú

Dramatizálás: A mese bábjáték (kesztyűbábok) és színjáték egyvelegével kerül a színpadra. A szív és az ész stilizált kesztyűbábbal jelenik meg a paraván mögött. A paraván előtt pedig az emberszereplők játékaival kerül bemutatásra a mese.

Jelmezek, kellékek: Kesztyűbábok (szív, ész), paraván, amelyen a színek egy-egy függöny elhúzásával váltakoznak a jelenetekhez igazodva (szántóföld, szántóvető háza, bíró háza, tömlőc).

A szív és ész végig jelen vannak a mese dramatizálása során. Mozognak és figyelnek felülről a jelenetekre.

A szereplők örmény népviseletben jelennek meg.

1-4. kép: Örmény öltözködés és népviselet. Letöltés ideje: 2024. 01.28.
(Forrás: <https://eokk.hu/2020/09/23/ormeny-oltozkodes-es-nepviselet/>)

Eszközök: csak egy-egy jellegzetes, ami feltétlenül szükséges a játékhoz és megértéshez: ekevas, korsó, zsák, kő, kötél.

Játéktér: Színpad, hátul paraván, amelyen a színek a függöny elhúzásával váltakoznak. Valóságnak megfelelő háttér és díszlet.

Zene: Örmény népdal. Letöltés ideje: 2024. 01.28. (Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=pK-kGYhQ7Ls>)

Kiválasztott jelenet dramatizált átírata: 2. szín/1-3. jelenet

Szántóvető kimegy a szántóföldre, dúdolgatva neki áll a munkának, míg váratlanul meg nem akad az ekeje a barázdában.

SZÁNTÓVETŐ: Ej, azt a rézfán füttyölőjét, hát miben akadt el ez az ekevas? Mi ez itt a földben? Nocsak, egy korsó! Hű, de jó súlya van! Mi lehet benne? Óóóó! De, hát ez egy nagy korsó arany! Mi tévő legyek most? Ezzel a nagy kinccsel mennyi nagydolgot vihetek végbe! Még híres ember is lehet belőlem! Húúú, és mi van akkor, ha ez rabolt pénz, és ide dugták el a

zsiványok? Mi történik, ha a rablók megtudják és érte jönnek? Miközben számlálom - agyon-
ütnek engem! Hát mitévő legyek most aztán?

SZÁNTÓVETŐ: Jaj, itt jön Bíró urunk. Jobb lesz nekem, ha neki adom az aranyat. Nem fáj a
fejem, hogy mi legyen tovább vele. Magam pedig nyugodtan folytatom a munkát.

SZÁNTÓVETŐ: Bíró uram! Bíró uram! Várjon meg Bíró uram! Jöjjön erre, Bíró uram! Mon-
danom kell valami fontosat!

BÍRÓ: Hát ennek a parasztnak meg mi baja lehet, hogy így ordítózik. Na, már csak megnézem,
kíváncsivá tett.

SZÁNTÓVETŐ: Adjon Isten szép jó napot!

BÍRÓ: Adjon is ten magának is!

SZÁNTÓVETŐ: Uram, te bíró és okos ember vagy, mondd meg nekem: két ökröm közül me-
lyik a jobbik?

BÍRÓ: Mit szórakozik velem itt kend? Jobb dolgom is van nekem annál, hogy ilyen együgyű
dolgokkal foglalkozzam.

*A bíró ilyen szavakat hallva, haragosan otthagyta a szántóvetőt. Vele együtt a parasztot az ész
is elhagyta. Abbahagyta a munkát, ekképpen tűnődött magában estig, míg ismét meg nem látta
a bírót, aki visszatérőben volt a faluból.*

SZÁNTÓVETŐ: Ej, mi ütött belém miért is nem adtam neki az aranyat, mit kezdek vele, hol
fogom őrizni? Nem lesz ezután egy nyugodt éjszakám, de egy nyugodt pillanatom sem. Jobb
lett volna, ha nm is talállok rá erre a sok aranyra. Nem volt nekem erre szükségem, hiszen meg
van mindenem, amire csak vágytam: dolgos feleségem, szép házam, földem, jószágok a ház
körül, enni-innivalóm. Nincs is ennél többre szükségem...

FORRÁSOK

- Lőrincz: A. (2021): Megjelent az első erdélyi örmény mesekönyv. Letöltés dátuma: 2024.01.28. forrás: <https://maszol.ro/kultura/Megjelent-az-első-erdelyi-ormany-nep-mesekonyv>
- Hordós Cs., Lázár P., Szabó A., Szücsné Pintér R. (N. a.): Öt színjáték gyermekeknek. Vegyed-e? füzetek 5., Veszprém, Candy Kiadó.
- Estimatesetár. Letöltés dátuma: 2024.01.28. forrás: <https://estimatesetar.blogspot.com/2013/02/esz-es-sziv.html>
- Örmény öltözködés és népviselet. Letöltés dátuma: 2024.01.28. forrás: <https://eokk.hu/2020/09/23/ormany-oltozkodas-es-nepviselet/>

- Hegyi I. (N.a.): Meseszív. Elvarázsolt madarak: Örmény népmesék. Ész és szív. Letöltés ideje: 2024. január 27. forrás: <https://mesebazis.com/esz-es-sziv/>

Mese:

ÉSZ ÉS SZÍV (ÖRMÉNY NÉPMESE)

1. szín/1. jelenet

Egyszer az ész a szívvel összeszólalkozott. A szív azt állította, hogy az emberek érette élnek - az ész meg ennek az ellenkezőjét erősítette. Nem akartak bíróhoz fordulni, hanem elhatározták, hogy mindegyikük külön próbál szerencsét, és egymás dolgába nem avatkoznak. Erejüket egy szántóvető emberen akarták kipróbálni.

2. szín/1. jelenet

A szántóvető, szokása szerint, fogta ekéjét, és kiment a mezőre. Ahogy nekiállt a szántásnak, észrevette, hogy ekéje váratlanul megakad a barázdában. Lehajol és a földben egy korsó aranyat pillantott meg.

„Mitévő legyek most? - tűnődött magában. - Ezzel a sok kinccsel nagy dolgokat vihetek végbe - még híres ember is lehet belőlem...”

De az is eszébe jutott: „Mi történik, ha a rablók megtudják, és érte jönnek? Miközben szám-lálom - agyonütnek engem...”

2. szín/2. jelenet

Ilyen gondok között hányódva, hirtelen észrevette a bírót, aki az úton ballagott.

„Legjobb, ha a bírónak adom az aranyat, magam pedig nyugodtan folytatom a munkát” - határozta el a szántóvető, és a bíró után szaladt, hogy földjére vezesse.

Csakhogyan ekkor közbelépett az ész! A szántóvető meggondolta magát, gyorsan letakarta az aranyat, és így szólt:

- Uram, te bíró és okos ember vagy, mondd meg nekem: két ökröm közül melyik a jobbik?

A bíró ilyen szavakat hallva, haragosan otthagya a szántóvetőt. Vele együtt a parasztot az ész is elhagyta.

2. szín/3. jelenet

Ismét elgondolkozott: „Miért is nem adtam neki az aranyat, mit kezdek vele, hol fogom őrizni?”

Abbahagyta a munkát, ekképpen tűnődött magában estig, míg ismét meg nem látta a bírót, aki visszatérőben volt a faluból.

2. szín/4. jelenet

Ekkor ismét odaszaladt hozzá, és kérlelte, menjen még egyszer vele a földjére.

A bíró megsejtve, hogy itt valami titkos dolog lehet - vele tartott.

De az ész megint csak odaszegődött a szántóvetőhöz, aki erre így szólt a bíróhoz:

- Kérve kérlek, ne haragudj rám, vess egy pillantást földemre, hiszen te bölcs és tanult ember vagy, és mondd meg nekem, melyik szántásom nagyobb - a tegnapi vagy a mai?

A bíró azt hitte, hogy a szántóvető megháborodott, elnevette magát és távozott. Vele együtt az ész is elhagyta a szántóvetőt; leült a szántás szélére.

2. szín/5. jelenet

- Istenem, istenem - dühöngött magából kikelve a szántóvető -, miért is nem adtam neki az aranyat, most hogyan és hol fogom tartani?

Nem sokáig töprengett: a korsót az arannyal egy zsákba tette, amelyben élelmet szoktak neki vinni a mezőre, vállára vette, és amikor hazaért, így szólt feleségéhez:

3. szín/1. jelenet

- Asszony, gyorsan kösd meg az ökröket, adj nekik szénát, rakd el az ekét, mert én megyek a bíróhoz, de rögtön visszajövök.

Az asszony észrevette, hogy a férje hátán levő zsákban van valami, amit az ember nem akar neki megmutatni. Elhatározta, hogy végére jár a dolognak, s megtudta, mit rejteget az ember a zsákban?

- Nem az én asszonyi dolgom, hogy megkössöm az ökröket, én csak a juhokkal és tehenekkel foglalkozom. Jobb lesz, ha megkötöd őket magad, és azután mehetsz, ahová akarsz.

3. szín/2. jelenet

Amíg a férj a zsákot a földre téve, az ökröket hajtotta be az istállóba és megkötötte, addig az asszonynak sikerült kivenni a zsákból az arannyal teli korsót, s helyébe ugyanakkora követ betenni. A zsákot ugyanoda tette vissza. A szántóvető pedig, ahogy kilépett az istállóból, sietve felkapta a zsákot, és indult vele egyenesen a bíróhoz.

4. szín/1. jelenet

- Ajándékot hoztam neked, fogadd el - szólt a bíróhoz.

Amint kioldotta a zsákot, elképedt a szántóvető. A bíró dühbe gurult, majd gyanút fogott, s arra gondolt, hogy itt valami nincs rendben: megparancsolta, hogy csukják börtönbe az embert, két őrt állított melléje, akiknek meghagyta, hogy mindent jelentsenek, amit csak tesz vagy mond.

4. szín/2. jelenet

A szántóvető pedig a tömlőcben saját magának magyarázott valamit, s a kezeivel mutogatott, hogy a korsó ekkora meg ekkora volt, a szája ilyen, ekkora volt belül, ilyen volt a feneke, és ennyi meg ennyi arany volt benne.

4. szín/3. jelenet

Az őrizetére rendelt emberek pedig jelentették a bírónak: így meg így, valamit mutogat, de beszélni nem beszél.

A bíró megparancsolta, hogy vezessék elébe:

4. szín/4. jelenet

- Magyarázd meg, hogy mit mutogattál és méregettél!

Ekkor az ész a szántóvető mellé állt, és ő azt felelte a bírónak:

- Téged méregettelek: ilyen a fejed, a nyakad meg ilyen, ekkora a hasad, szakállad meg ekkora, és mondtam magamban: melyik nagyobb: te, vagy a mi szakállas kecskebakunk?

A bírót erre úgy elöntötte az epe, hogy kiadta a parancsot: akasszák fel az embert.

4. szín/5. jelenet

A szántóvetőt elvezették, de mikor a kötelet meg akarták húzni a nyakán, rimánkodni kezdett:

- Ne végezzetek ki, hadd menjek a bíróhoz, a színigazat akarom neki bevallani!

Erre a bíró elé vezették.

4. szín/6. jelenet

- No, mondd meg az igazat, mit méregettél a tömlőcben?

- Nincs nekem semmi mondanivalóm: hidd el, ha a zsineget le nem veszik a nyakamról, már meg is haltam volna: ez az igazság! - felelte a szántóvető.

De már erre a bíró is elnevette magát, s szabadon eresztette a szántóvetőt.

5. szín/1. jelenet

A szív és az ész megbánták, amit tettek, s megfogadták, hogy ettől a perctől kezdve együtt fognak cselekedni, mivel az embert emberré az ész csak a szívvel, a szív csak az ésszel együtt teheti.

6. MELLÉKLET

FILM- ÉS ELŐADÁS ELEMZÉS

A darab címe: EDITH EVA EGER regénye alapján A DÖNTÉS

Előadja: Tenki Réka és Csányi Sándor

Rendezte: Csányi Sándor

Színpadra alkalmazta: Székely Csaba

A regény rövid összefoglalója Csányi Sándor, Edith Eva Eger pszichológusnő világsikerű regényéből készített előadást, melyet 2023. szeptember 29-én mutattak be Budapesten a MOM Kulturális Központban.

A regény egy 16 éves zsidó származású lányról szól, akinek a világháború kitörésekor felborul kiegyensúlyozott élete. Elhurcolják őt és családját Auschwitzba, a koncentrációs táborba. Könyvében saját életéről ír: hogy vesztette el szeretett családtagjait, hogy tudta túlélni és hogy tudott megmenekülni testvérével a holokauszt rabságából. Hogy talált rá újra a szerelem, és hogy kellett újra menekülni, túlélni és felépíteni az életét Amerikában menekültként. De a legnehezebb, amit meg kellett tennie, hogy megbocsásson saját magának, hogy életben marad.

Rendezői koncepció A rendezői koncepció lényege, hogy a mű legfontosabb eseményeinek, gondolatainak kiemelésével mutassa be a pszichológusnő regényének mondanivalóját mindössze két szereplő játékaival.

A rendező Csányi Sándor nem az író könyvét akarta elsősorban a nézők elé vinni, hanem életszemléletét, és ezt kiválóan meg is oldotta.

A szöveg A rendező a szöveget ennek megfelelően rövidítette le. Mivel az eredeti könyvet is olvastam, feltűnt, hogy a pszichológusnő legfontosabb gondolatait, érzéseit szöveghűen mondja el az őt játszó színész a darabban. Ezáltal tárul ki előttünk Edith Eva Eger pszichológusi hitvallása, és így tudjuk valóban megérteni és magunkévá tenni fájdalmait, veszteségeit, megrázkódtatásait és felismeréseinek állomásait.

Szereplők és a játék A darabban mindösszesen két szereplő játszik. Játékuk meggyőző és hiteles. Az egész darabban összehangolt, egymást segítő. Mind a színészi akció (mozgás, cse-

lekvés, helyváltoztatás, a testbeszéd: gesztusok, testtartás, mimika, tekintet) mind a színész dikció (a színpadi szövegmondás és szövegtagolás módja, a színész beszéde, hangszín, hangsúly, hanglejtés, beszédtempó, szünet) tökéletesen jelenik meg a darabban.

Tenki Réka, Edit karakterét játssza el, míg Csányi Sándor az összes többi szereplőt személyesíti meg. Réka színészi játéka rendkívüli. Hangjával, mozdulataival, zseniálisan fejezi ki az egyes jelenetek érzelmeit, indulatait, s azt, hogy hogyan érik nővé a 16 éves naiv kislány, aki képes túlélni és újra élni.

Ehhez mintegy árnyékként asszisztál Csányi Sándor a többi szereplő megszemélyesítésével. Az egyes karakterek közti különbséget egy-egy ruhadarab fel- és levételével stilizálja. Például egy kalap és kabát, mikor az apát, gumibot és katonai zakó, amikor Mengelét játssza el. A kellékeken kívül a szereplők jelleméhez, korához illő mozgással, hanggal fejezi ki karakterüket.

A főszereplő jelmezei is csak egy-egy ruhadarab váltásával változnak, ami pontosan kifejezi az adott jelenet helyét, a szituációt. Például, a kék ünneplő ruha, csíkos rabruha, ballonkabát. A darabban, ahogy a könyvben is, előfordulnak nem a jelenet komolyságához illő megnyilvánulások, ahol a főszereplő igazándiból saját magán nevet. Ezek azonban nem viszik el rossz irányba sem a cselekményt, sem a darab hangulatát. Pont ettől válik annyira valóságossá a játék.

Díszlet, színpadkép, jelmezek A színpadkép egyszerű. A színpad hátulján a jelenetek témájához és helyszínéhez igazodva változik a háttér. A jelenetek és helyszínek legjellegzetesebb elemei találhatók rajta, színeiben igazodik a jelenet hangulatához, témájához, helyéhez. A darab végén szimbolikus üzenete van szögesdrótok közt kinyíló virágoknak, illetve megjelenő madaraknak. A színpadon mindösszesen egy pad látható, amely körül és amelyen egyszerű mozgás formák és helyzetek láthatók a darab folyamán. A két színész tulajdonképpen ezt használja, amikor el kell bújni az ágy alá, vagy amikor a vonaton utaznak. Vagy amikor a jelenet azt kívánja, hogy a színpadon kiemelkedjen a színész azzal, hogy magasabban helyezkedik el.

A díszlet és a jelmezek stílusukban egységesek. A jelmezek korhűek. Anyaguk nem meghatározó a szerepformálásban.

Világítás és zene A világításnak a darabban elsősorban kiemelő szerepe van. A főszereplőt hangsúlyozza ki a megvilágítás egy-egy jelenetben, amely sötétben játszódik, vagy amikor a színpadon még hangsúlyosabbá kívánja tenni a gondolatok érzelmek kifejezéséhez. Színes megvilágítás nem látható a darabban.

A zene szorosan összefügg a jelenetek változásaival tartalmával. Kifejezi a jelenetek hangulatát. Segít a darab gondolatainak, mondanivalójának megértésében. Különösen hatásos a

darab végén, amikor a koncentrációs táborban nem ismert madárdal a szabadon szálló madarak képével összhangban megjelenik. A színpadi zene bejátszással jelenik meg.

Tempó, ritmus Az előadás tempója, a mozgás, a játék és beszéd jól illeszkedik a darab tartalmához. A jelenetek megfelelő tempóban követik egymást, fenntartják a nézők érdeklődését. Az egyes jelenetekre szánt idő megfelelő hosszúságú, tempósan viszik előre a cselekményt. A jelenetek váltakozásai összhangban vannak a színészek mozgásával, beszédével, a zenével.

Idő A történet a főszereplő teljes életét határolja be, aki majdnem 93 évesen meséli el történetét. Ezzel szemben a darab mindösszesen másfél órában foglalja össze az események lényegét.

Személyes élményem a darabbal kapcsolatban Tavasszal olvastam a könyvet, amely teljesen magával ragadott. Örömmel fedeztem fel, hogy Csányi Sándor feldolgozta színházi előadásnak. Kíváncsian vártam, hogy két személyes játékkal hogyan fogják visszaadni a történet érzelmivilágát, hangulatát. Elképesztő előadás volt. Végig úgy éreztem, hogy benne vagyok a történetben, mint szemlélő. A díszlet, jelmezek, a zene, a színészek játéka teljes összhangot közvetített a közönség felé. Teljes mértékben átadta a könyv, a szerző mondanivalóját. Nem csak én magam, hanem az egész nézőközönség katarzist élt át, ahogy a záró jelenet néma csendjében csak a főszereplő monológját lehetett hallani, s felröppentek a háttérben a madarak, megszólalt a madárdalhang...

„Megmenthettem volna anyámat? Talán. És egész hátralévő életemben együtt fogok élni ezzel az eshetőséggel. És büntethetem magam, amiért rosszul döntöttem. Ez az én kiváltságom. Vagy elfogadhatom, hogy a fontosabb döntésem nem az volt, amit a múltban tettem, amikor éhes voltam és rémült, és amikor kutyák, fegyverek és bizonytalanság vett körül, tizenhat éves koromban, hanem az, amelyet most teszek meg. Az a döntés, hogy elfogadom magam olyannak, amilyen vagyok: emberinek és törékenynek. Annak eldöntése, hogy magamat teszem felelőssé a saját boldogságomért. Hogy megbocsátom magamnak a hibáimat, és visszakövetelem magamnak az ártatlanságomat. Hogy nem kérdezem azt többé, mivel érdekelttem ki a túlélést. (...) Soha nem változtathatom meg a múltat. De egy életet meg tudok menteni: a magamét. Azt, amelyiket éppen most élek, ebben az értékes pillanatban” (Eger E.E. 2021:351).

Forrás

- Eger E. E. (2021): *A döntés*. Open Books. Fordította: Farkas Nóra 2017. Debrecen: Alföldi Nyomda Zrt.
- Csányi Sándor produkció. Letöltés ideje: 2023.12.02. <https://www.csanyisandor.hu/a-dontes>
- Bánosi E. (2022): Tenki Réka szépen rajzolja meg az utat, hogyan lesz Edith Eger cserfes kamaszból érett nő, aki nem hagyja, hogy győzzön Hitler. *NLC*, Letöltés ideje: 2023.12.02. <https://nlc.hu/sztarok/20221227/tenki-reka-csanyi-sandor-edith-eger-dontes-szindarab/>
- Sümegi N. (2022): Csányi Sándor és Tenki Réka a lehetetlenre vállalkozott és sikerült nekik. *Index*, Letöltés ideje: 2023.12.02. <https://index.hu/kultur/2022/05/04/edith-eva-eger-a-dontes-tenki-reka-csanyi-sandor/>
- Tajnay D. (2022): Botrányos közönség, zseniális színjáték: megnéztük a döntés című darabot. *Kollektív Magazin*. Letöltés ideje: 2023.12.02. <https://kollektivmagazin.hu/2023/05/11/a-dontes/>

7. MELLÉKLET

SZÍNHÁZ- ÉS DRÁMATÖRTÉNET - DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ AZ ÓKORI RÓMÁBAN

18-26.Fotó: Az ókori római színház bemutatása, prezentáció (Forrás: saját munka)

RÓMAI SZÍNJÁTSZÁS

- Első képviselői négy műfajt alakítottak ki:
3. fabula cothurnata

RÓMAI SZÍNJÁTSZÁS

- Első képviselői négy műfajt alakítottak ki:
4. fabula praetextata

RÓMAI SZÍNJÁTSZÁS

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK:

- Görög komédiák átdolgozása
- A kórust részben vették át, szerepe kicsi
- A szóló és duett énekek átvétele
- Változik a zene és a párbeszéd
- A színészek külföldiek vagy felszabadított rabszolgák voltak
- A színházi előadások valamilyen isteni kultusz részei voltak, valamilyen ünnephez kapcsolódtak

RÓMAI SZÍNJÁTSZÁS

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK:

- Köztársaság idején egy évben kb. 11-18 napon került sor színházi előadásokra
- Augustus idején 43-ra növekedett az előadások száma
- Kezdetben egy felvonásos előadás - több későbbi
- Külön zene az előadásokhoz
- Kr.e I.sz. - új műfajok: mimus, pantominus
- Fő téma valamilyen erotikus mítosz

SZÍNÉSZ MESTERSÉG

JELLEMZŐK:

- Nem népszerű
- Rendező tisztségviselők népszerűsítik - statiszták, csatajelenetek, díszlet, sok pénz, szünetekben „tessarák” ajándékokra váltása
- Színészeket megvetették - alacsony társadalmi réteg és idegen származás miatt
- Első színészek: etruszkok, rabszolgák, libertinusok voltak
- Megélhetésük labilis volt

SZÍNÉSZ MESTERSÉG

- A nézők kedvencei ajándékot kaptak - koszorú
- Legjobban kereső színészek: **Roscus, Dionysia, Pylades**
- Az ókori Róma legkiemelkedőbb színésze: **Parisz**

A SZÍNHÁZ, A SZÍNPAD

- Kezdetben ideiglenes: fa szerkezetű, ponyvával fedett
- Kr. e. 155-ben elkezdtek kőszínházakat is építeni, **DE! Scipió tiltja, ezért leromboltatja**
- Kr. E. 55-54-ben az első kőszínház (Pompeiusz)
- Marcellus színház (Kr.e 13-12)**
 - széles színpad (111m)
 - sugaras elhelyezkedésű
 - 11 000 néző befogadása

A SZÍNHÁZ, A SZÍNPAD

- Amphitheátrum - római találmány
- Két színház „összeillesztéséből” alakult ki
- Statilius Taurus** (Kr.e. 29.)
- Vegyes anyagú (fa-kő), ami rövid idő után leégett

A SZÍNHÁZ, A SZÍNPAD

- Helyette épül a **Colosseum**
- Nézőtér nagy tartóoszlopokra épül
- Emeletekre osztott
- Az épületet körülvevő falat boltíves ablakokkal tagolták
- Az ovális alakú porond közepén, mélyen feküdt, amit körbevett a nézőtér

A SZÍNHÁZ, A SZÍNPAD

- A színpad is folyamatosan változott
- Utcarészlet a háttér
- Független kezdetben nem volt, később a padlózatba engedték le és emelték fel - ezzel jelölve az előadás elejét és végét
- A díszlet egyre összetettebbé, mozgathatóvá, forgathatóvá tették
- A színészek kosztüme, köpenye egyre színesebb
- Állarcot használtak a színpadon
- Az egyszerű szandált, a fatalpú, kopogós sarut felváltotta a vastagított talpú, magas sarkú cothurnus

SZÍNDARABOK SZÜLETÉSE

Livius Andronicus (Kr. E. 280. – Kr. e. 204.)

- Görög származású író, költő, műfordító
- Az epikai és drámai művek megalapítója Rómában
- Felszabadított rabszolga
- Elsőként fordította le az Odüsszeiát oktatási céllal
- Görög komédiákat dolgozott át latin nyelvre
- Ő maga is szerepelt a darabjaiban
- Terjesztette a görög kultúrát, hozzájárult a latin irodalmi nyelv és versírás fejlődéséhez

SZÍNDARABOK SZÜLETÉSE

Gnaeus Naveus (Kr. e. 271-202.)

- Római költő és drámaíró
- Tovább viszi Livius munkásságát
- Görög minta alapján dolgozik
- Első komédiáját Kr.e 235-ben mutatták be
- Háromféle műfajban ír: komédia, tragédia, eposz
- Legjelentősebb darabja: *De bello punico, hőseposz*
- Modora miatt nem kedvelik - száműzik

SZÍNDARABOK SZÜLETÉSE

Plautus (Kr. e. 254-184)

- Római vígjáték író
- Eleinte színészkedéssel foglalkozik - majd kereskedő
- Sokat tanul - görög komédia
- Eleinte görög vígjátékot ír át latin színpadra
- 25-30 évet tölt el költői alkotással
- Görög jellemzők a színdarabjaiban
- Tipikus jellemzője az okos rabszolga
- Korának római nyelvét a leggazdagabban mutatja be

SZÍNDARABOK SZÜLETÉSE

- Munkáit későbbi színműírók használják alapul
- Marcus Terentius Varro szerint 21 műve maradt az utókor számára
- *Legjelentősebbek: Ambitruo, A foglyok, Szamárvásár, A perzsa, Három ezüst, Ládika, Kisértetek, A hetvenkedő katona, A bögge, Az ikrek*
- Műveit négy csoportba sorolhatjuk:
 1. Jellem vagy környezet áll a középpontban
 2. A cselekményt ártatlan félreértés mozgatja
 3. Véggkifejtet: váratlan fordulatok, komikus jelenetekkel jut el
 4. Félrevezetés, becsapás - általános felismerés, végkifejtet

SZÍNDARABOK SZÜLETÉSE

A hetvenkedő katona - Radnóti színház 1988 (Gáspár Sándor- Eperjes Károly)

SZÍNDARABOK SZÜLETÉSE

- *Plautus darabjainak további jellemzői:*
- A prologusból megismerhető a darab cselekménye
- Szójátékaival, a jelenetek bohózszerű rögtönzésével tartja fenn az érdeklődést
- A görög hatás ellenére utal arra, hogy a darab Rómában játszódik
- Bevonja a hallgatóságot a játékba
- A római közönség igényei szerint alakítja át az eredeti darabot
- Állandó a zenei kíséret
- Elsődleges a közönség szórakoztatása
- Jellemző a contaminatio kérdése (két vagy három komédiából csinált egyet)

SZÍNDARABOK SZÜLETÉSE

Publius Terentius (Kr. e. 185-149)

- Római költő, vígjáték író (rabszolga)
- Felkarolja egy római szenátor – taníttatja, felmenti
- Kr.e. 166 első vígjátékát bemutatják: *Az androsi lány*
- Ezen kívül még öt művét mutatják be: *Az anyós, Önkínzó, Herélt, Az élősdí, Testvérek*
- A görög mintákat megőrzi műveiben
- Hangsúlyos a szereplők jellemfejlődése
- Szereplői unalmas jelleműek
- Műveit inkább a középkorban adják elő

FORRÁS

<https://romaikor.hu/romai-kultura>

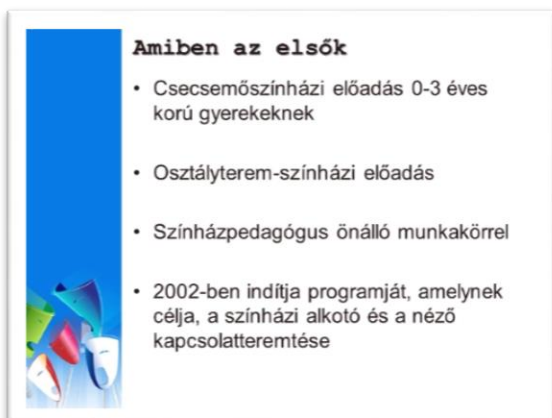
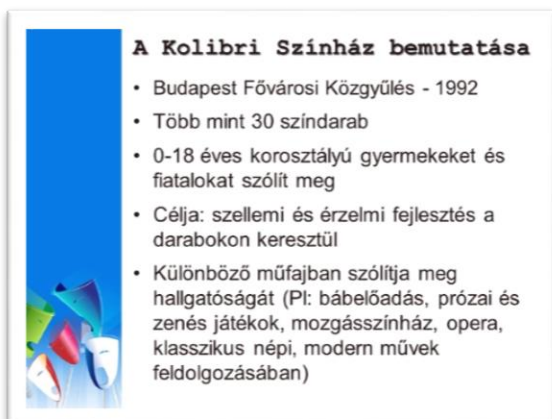
Letöltés ideje: 2023.11.07.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

8. MELLÉKLET

A DRÁMA HATÁSRENDSZERE, SZÍNHÁZI NEVELÉS

27-48. fotó: Színházi nevelés, Színházi nevelés a Kolibri Gyermekek és Ifjúsági Színházban – prezentáció *(Forrás: saját munka)*

Foglalkozások jellemzői

- mediátor: dráma- vagy színházpedagógus
- közreműködnek a színház művészei is
- cél: a közös gondolkodás terének létrehozása
- kulcsszavak a működésükben - integráció, kíváncsiság, felfedezés, kísérlet, és őszinte párbeszéd

Színházi nevelési programok típusai

- Színház a legkisebbeknek
- 0-3 éves korú gyermekeknek
- Első találkozás a színházzal a korosztály sajátosságaihoz igazodva.
- Első, meghatározó élmény jelentősége
- *Csip-csip Csóka, Toda, Tekergő*

Színházi nevelési programok típusai

Macska voltam Londonban című előadás

Színházi nevelési programok típusai

- Kisiskolások részére
- Téma: Hogyan válik egy irodalmi mű színházi előadássá?
- Milyen alkotók vesznek részt abban a közös játékban, amit színháznak nevezünk?
- Minek van jelentése egy előadásban?
- Milyen titkokat rejt a színház világa?
- *János vitéz, Játsszunk Hány Jánost!, Locspocs és a sárkánylány, Macska voltam Londonban, Mágikus állatok iskolája*

Színházi nevelési programok típusai

- Színházi előadásokat kísérő hárolépcsős programok
 - Előadásokra felkészítő drámafoglalkozás
 - Előadás megtekintése
 - Feldolgozó foglalkozás
- A drámafoglalkozások idejét, szerkezetét, fókuszát az előadás határozza meg
- Kérhetők a foglalkozások egymástól függetlenül is.
- *A medve, akit vasárnapnak hívtak, Bunyósszív, Cyber Cyrano, Boni és Klájd kerekét old, stb.*

Színházi nevelési programok típusai

99 című előadás

Színházi nevelési programok típusai

- Iskolai (kihelyezett) feldolgozó órák
- Az előkészítő és/vagy feldolgozó óra az iskolában valósul meg
- 45 perc/foglalkozás

Színházi nevelési programok típusai

- Osztályterem-színházi előadások
- Komplexszínházi nevelési program: Az előadás az osztályteremben, az osztályközösségek saját közegében
- Beszélgetés/foglalkozás

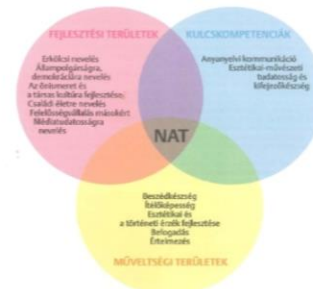

Színházi nevelési programok típusai

- Programok pedagógusoknak
- Hospitálás
- Nyíltnapok
- Tanárműhely
- Pedagógiai segédanyagok

Kapcsolódás a NAT-hoz

Javaslatok a foglalkozások megtartásához

Javaslatok a foglalkozások megtartásához

Színház működése

- Pályázati források
- Szervezetek támogatása
- Kiadványok szerkesztése
- Kiemelt programok

Színház működése

KÖSZSÖNÖM A FIGYELMET! 😊

Forrás:

- Kolibri - Színházi nevelés. Letöltés ideje: 2024.04.03., <https://kolibriszinhaz.hu/a-szinhazrol/szinhazpedagogia/>
- Színházi nevelési programfüzet 2. kiadvány. Letöltés ideje: 2024.04.03., <https://kolibriszinhaz.hu/wp-content/uploads/page/szinhazpedagogia/sz%C3%ADnh%C3%A1zi-nevel%C3%A9si-programf%C3%BCzet-2.-kiadv%C3%A1ny.pdf>

NYILATKOZAT

portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Faludyné Kiss Szilvia
A Hallgató Neptun kódja: Z0CGNX
A dolgozat címe: **„DRÁMAGARDRÓB”, azaz szakmai fejlődésem
a Drámapedagógia képzés során**
A megjelenés éve: 2024.
A konzulens intézetének neve: Neveléstudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Szakdidaktikai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott portfólió egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védelmet követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Kaposvár, 2024. április 17.

Hallgató aláírása

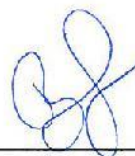
NYILATKOZAT

Faludyné Kiss Szilvia (Neptun azonosítója: Z0CGNX) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a portfóliót áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Kaposvár, 2024. április 17.

Farkas Beáta
belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.